

Zločin u Tovarniku

Izvještaji s praćenja suđenja

13. travnja 2010. godine – otvaranje glavne rasprave, čitanje optužnice, dokazni postupak

Postupak su pratili: Melanija Kopic, promatračica Centra za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek, Đuro Ivković, Ured OSCE-a u Zagrebu, volonteri Ureda za podršku žrtvama i svjedocima.

Predsjednik vijeća objavio je predmet glavne rasprave i sastav vijeća. Konstatirano je da su na glavnu raspravu pristupili zamjenik ŽDO u Vukovaru, branitelji optuženih, te je uslijedilo utvrđivanje istovjetnosti optuženika.

Svim optuženicima sudi se u odsutnosti temeljem Rješenja Županijskog suda u Vukovaru br. Kv-288/06 od 26. veljače 2007. godine koje je postalo pravomoćno 13. listopada 2009. godine (VSRH odbilo je žalbe državnog odvjetnika, opt. Miloša Stanimirovića, opt. Stevana Srdića, opt. Jovana Miljkovića, opt. Katice Maljković i opt. Boška Miljkovića).

Zamjenik ŽDO **pročitao je optužnicu** DO-K-34/00 od 01. veljače 2001. godine u odnosu na 15 optuženika: Miloša Stanimirovića, Stevana Srdića, Dušana Stupara, Boška Miljkovića, Dragana Sedlića, Branislava Jerkovića, Jovu Janjića, Milenka Stojanovića, Dušana Dobrića, Djuru Dobrića, Jovana Miljkovića, Katicu Maljković, Nikolu Tintora, Željka Krnjajića i Radoslava Stanimirovića.

Nakon što je branitelj jednog od optuženih primijetio da odvjetništvo nije uskladilo označavanje optuženika brojevima u odnosu na 15 optuženika prema kojima se vodi postupak, predsjednik vijeća je ukazao da je utvrđena istovjetnost petnaest optuženika prema kojima se vodi postupak, a da je po navedenoj optužnici 24 optuženika. Nadalje je pojasnio da su neki od optuženika u međuvremenu umrli pa je postupak u odnosu na njih obustavljen, a u odnosu na neke je postupak pravomoćno završen u razdvojenom postupku.

Na raspravu su **pristupili svjedoci**: Pavka Siketić, Martin Hapčak, Vlatko Glavašić i Stjepan Lukić.

Dokazni postupak

Svjedočenje Stjepana Lukića

Svjedok je ostao kod svog iskaza danog u istrazi.

Nadalje, iskazao je da je nakon povratka iz Žitnika gotovo svakodnevno dobivao batine od jednog Banaćanina i jednog Gorana iz Sremske Mitrovice.

Dana 26. rujna 1991. godine uhićen je i odveden u tadašnju „miliciju“. Ondje je dobio šamar od Dušana Grkovića, koji je bio oženjen kćerkom od Opačka.

Na pitanje zamjenika ŽDO Vukovar izjavio je da je osoba koja ga je uhitila bila u maskirnoj uniformi i s oružjem. Naveo je kako su on i susjed prilikom odvođenja bili tjerani sredinom ulice. Izjavu da ostavlja svoju imovinu potpisao je pred Dušanom Grkovićem.

Nadalje je naveo kako je zajedno s još nekim zatvorenicima, a po narednju Miće Maljkovića i Milenka Stojanovića, tovario stoku u kamione koja je potom odvožena u Šid i prodavana. Mićo Maljković i Milenko Stojanović nosili su uniforme, ali ne može precizirati kome su pripadali.

Vidio je da su neki vojnici iz krznarove kuće odnosili bunde, ali ih on ne poznaje. No, poslije je vidio da te bunde nose žene Tovarničana.

Svjedočenje Vlatka Glavašića

Svjedok je iskazivao kao u istrazi, s time što je pojasnio da ne zna tko mu je otjerao traktor i da ne može tvrditi da je to učinio Stevan Srdić. Čuo je priče da je traktor otjerao Boško Miljković zvan „Čađo“.

Predsjednik vijeća je svjedoku ukazao na to da je u istrazi drugačije iskazivao (u istrazi je svjedok rekao da mu je traktor odvezao Stevan Srdić). Svjedok je pojasnio kako je Stevan Srdić otjerao njegov traktor u razdoblju između 26. rujna i druge polovice 12. mjeseca 1991. godine, ali kada se 24. prosinca 1991. godine vratio u Tovarnik, Stevan Srdić mu je vratio traktor.

Po povratku je svjedok radio u PIK Tovarnik. Naveo je kako se nije radilo o prinudnom radu već o redovitom poslu. Krajem ožujka 1992. godine istjeran je zajedno s drugim osobama, no on nije vidio tko ih je istjerao jer je bila noć. Radilo se o jednom autobusu mještana.

Svjedočenje Martina Hlapčaka

Ostao je kod svog ranijeg iskaza.

Dodao je kako je nakon pada Tovarnika odveden u Šid, gdje je zajedno s drugim civilima prenoćio u jednoj sporskoj dvorani. Nakon toga je otišao kod strica koji živi u Šidu te je kod njega bio 8 dana. Tih dana susreo se sa svećenikom, koji ga je pozvao nazad u selo, jer je selo trebalo obnavljati.

Po povratku u Tovarnik bio je ponovno zatvoren, ali samo jednu noć. Naveo je kako ga nitko nije tukao niti maltretirao. Potom je oko mjesec i pol radio na popravljanju kuće Aleksandra Trifunovića, jer mu je to bilo lakše nego skupljati uginulu stoku i raditi neke druge poslove. Nakon posla nije se mogao kretati po selu pa stoga nije vidio ni ubojstva ni maltretiranja mještana Tovarnika.

8. studenog 1991. godine morao je otići u mjesnu zajednicu i potpisati da dobrovoljno napušta teritorij Tovarnika. Toga je dana 30-ak osoba napustilo Tovarnik i to na način da su traktorom prevezeni do Šida, a zatim u Bosnu. Kasnije je svjedok prešao u Slavonski Brod.

Naveo je kako je i njegova imovina opljačkana, ali mu nije poznato tko je to učinio.

Predsjednik vijeća je ukazao svjedoku na razlike u iskazu u istrazi i današnjeg iskaza te je svjedok rekao da je istina da on ne zna tko je ubio Danijela Marinkovića, da ne zna tko je tukao Ivana Palijana te da ne zna je li jedna ženska osoba silovana.¹ Ne sjeća se da je u istrazi govorio da je Miloš Stanimirović tukao Antuna Markanovića do smrti vodovodnim cijevima. Zna da je isti umro od posljedica batina, ali ne zna tko ga je pretukao.

Svjedočenje Pavke Siketić

---

¹ Ime i prezime ženske osobe je spomenuto, no ne navodimo ga.

Svjedokinja je ostala kod svog ranijeg iskaza.

Dodala je i precizirala da ne zna tko je ubio Danijela Marinkovića, ali je iz pričanja u progonstvu čula kako ga je Stevan Srdić odveo iz kuće.

Dana 26. ožujka 1992. godine, u noći kad je protjerana, došlo je više osoba, ali ih ona nije prepoznala. Naime, u kući nije bilo struje. To su bile neprijateljske snage i isti su ih prozvali po prezimenu i odveli u drugu ulicu gdje ih je čekao autobus te ih je odveo do Batrovaca, a onda su taj dan prešli u Županju. Navela je i da je među njima bila jedna osoba koja se predstavila kao „crna ruka“ i misli da je bila iz Zapadne Slavonije. Na ruci je zaista imala nešto crno. Od mještana nije bilo nikog, ali tvrdi da oni njihova imena ne bi znali da im to mještani nisu otkrili.

Željko Krnjajić joj je prijeto, a pred katolički Božić došao je pred kuću u kojoj je živjela i tjerao njenog oca da pjeva srpske pjesme prijeteci da će pucati. No, nije pucao.

Svjedočenje Slavka Lukića

Svjedok je ostao kod svog prijašnjeg iskaza.

Na današnjoj raspravi rekao je kako je najprije bio zatvoren u Lovasu. Dana 01. studenog 1991. godine iz Lovasa je odveden u zatvor u Tovarnik. Ne poznaje osobe koje su ga odvodile. U zatvoru je bio oko 6 dana i nije imao doticaja s vanjskim svijetom. Ne poznaje osobe koje su ga tukle. Iz Tovarnika je odveden u Šid.

Svjedočenje Ivana Palijana

Svjedok je ostao kod ranijeg iskaza.

Na današnjoj raspravi naveo je da su ga šestorica tukla, ali on od te šestorice nikoga ne poznaje i siguran je da nisu bili iz Tovarnika.

Nadalje, naveo je da je u zatvoru proveo jednu noć i dva dana, a da se nakon izlaska morao svakodnevno javljati u postaju te je morao zakapati uginule životinje, a kasnije je radio u radionici zadruga jer je po struci mehaničar.

Dok je bio u zatvoru vidio je da je Stevan Srdić izveo Danijela Marinkovića, a nakon toga ga više nije vidio. 5-6 dana nakon što je Danijel Marinković izveden čuo je od njegove supruge da je ubijen, ali se ne sjeća da je spominjala ime ubojice.

Svjedočenje Mihaela Dovičina

Svjedok je ostao kod svog prijašnjeg iskaza.

Dodao je da je Miloša Stanimirovića vidio onog dana kad se išao predati. Tada je isti rekao: „Toga treba, to je ustaša!“ Toga dana nije bio tučen, ali je narednih dana tučen i to više puta. Tukle su ga njemu nepoznate osobe. Jednom dok su ga tukli u sobi su bili i gledali „tu predstavu“ Stevan Srdić, Dragan Sedlić i Dušan Stupar. Nakon određenog vremena Dušan Stupar se zauzeo za njega i rekao: „Majstor to nije zaslužio!“

Rekao je da je situacija u Tovarniku bila takva da je morao izaći. Rekli su mu da će tako imati manje problema. Prije izlaska je potpisao izjavu da ostavlja svu imovinu.

Njegov sin Ratko se također nalazio u zatvoru u Cvejićevoj kući. On je studirao u Zagrebu, ali je došao u Ilok provjeriti što je s njima i svjedok pretpostavlja da je tada uhićen. Naveo je da Ratko sada živi u Vukovaru i da on o tomu može bolje govoriti.

Rekao je da je komandir policije bio Ljubo, a njegov zamjenik Savo Ivanović. Radio je svakakve poslove, za koje je svakodnevno dobijao naredbe. Ne zna tko je ubijao Tovarničane niti tko je palio kuće u Tovarniku.

Na pitanje branitelja Krunoslava Glokovića naveo je da je s bratom Miloša Stanimirovića bio posebno dobar, da je osam dana prije pada Tovarnika u svojoj kući pio pivo i razgovarao s njim. Naveo je da je većina tih osoba imala na glavi šajkaču i kokardu na šajkači, a Miloš Stanimirović ih je imao više uokolo po kapi.

U sobi u kojoj su ga tukli bio je i Radoslav Stanimirović, koji je sve to gledao i ništa nije poduzimao.

14. travnja 2010. godine – nastavak dokaznog postupka

Postupak su pratili: Melanija Kopic, promatračica Centra za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek, Đuro Ivković iz OSCE-a, Volonteri Ureda za podršku žrtvama i svjedocima te nekolicina studenata 5 godine Pravnog fakulteta u Osijeku.

Svjedočenje Ivica Ilića

Svjedok je ostao kod svog ranijeg iskaza.

Na pitanje branitelja Domagoja Rešetara odgovorio je da ne poznaje Dragana Hajduka.

Svjedočenje Andrije Jurića

Svjedok je djelomično iskazivao kao u prijašnjem iskazu.

Na današnjem ročištu glavne rasprave izjavio je da su njega, majku i oca iz kuće odvela dva policajca koje on nije poznao, a odveli su ih u kuću dr. Cvejića, u kojoj je bio zatvor. Zna da su majku tu večer odveli na kat i pretukli te je ona slijedeće jutro umrla od zadobivenih batina, a pričalo se da su je možda i otrovali. Otac je od zadobivenih batina umro slijedeći dan. Ne zna tko je pretukao njegove roditelje jer se nalazio u drugoj prostoriji. Nije vidio ubojstva mještana Tovarnika niti je vidio tko ih je tukao, a iz priča je čuo da su pojedinci dobivali batina. Nakon što su odvedeni u zatvor zapalili su im kuću, ali on ne zna tko je to učinio. Nije vidio i ne zna tko je krao imovinu mještana Tovarnika.

Svjedočenje Mije Siketića

Svjedok je djelomično iskazivao kao u prijašnjem iskazu.

Na današnjem ročištu glavne rasprave je naveo da on nije vidio tko je ubijao mještane Tovarnika, kao niti tko ih je tukao.

Vidio je krađe imovine, ali nije vidio niti jednog od optuženih da sudjeluju u krađama. U krađama je vidio Milenka Miljkovića i Ergić Slavka. Čuo je da je Mile Sarp palio neke kuće, ali ne zna čije.

Jovica Medić mu je dao zadatak da popiše kuće Hrvata u koje su potom ulazile osobe koje su dolazile iz Zapadne Slavonije.

Nakon što mu je sudac ukazao na dio iskaza u istrazi, svjedok je naglasio da se on ne sjeća i smatra da je pogrešno u zapisnik u istrazi ušlo da je on čuo da je Jovan Medić ubio Stjepana Matića, jer on to nije nikad čuo. Kasnije se u progonstvu pričalo o događanjima u Tovarniku i koliko se sjeća, on je od Zlatka i Marice Grgić (koji su rođaci njegove supruge) čuo da je Miljković Đorđe zapalio njihovu kuću. Naveo je i da je najvjerojatnije od njih čuo da je Nikola Tintor ubio Đuku Grgića. Nadalje, pojasnio je da je u progonstvu slušao kako su se Boško Miljković, Stevo Srdić, Jovica Medić, obojica Tintora, Nikola i Simo, spominjali po zlu.

Nadalje je naveo da nema saznanja o tomu tko je ubio Đuku Grgića, ali da njegov sin Zlatko i supruga Marica žive u Tovarniku.

Ne zna što je radila Kata Maljković i ne može objasniti zašto je u istrazi rekao: „Krojila je njihovu sudbinu!“ U progonstvu se, dalje je naveo, pričalo kako je bila na „njihovoj“ strani jer je bila udana za Srbina.

Naveo je da nije vidio tko je pretukao Ivana Palijana.

U noći 26./27. ožujka 1992. godine došlo je po njega desetak osoba koje su bile iz Zapadne Slavonije i prozvale ga po imenu i prezimenu. Napomenuo je da je tim osobama netko morao dati informacije, jer su ga prozvali po imenu i prezimenu. Tom prilikom morao je potpisati da ostavlja svu svoju imovinu. Nije bilo nikog od domaćih. Naveo je da su ih praktično kupili po selu i odveli do autobusa koji je bio u centru. Odvezli su ih do Lipovca, a otuda su otišli pješke do Županje. Tu noć protjerano je oko 68 osoba iz Tovarnika i 6 iz Nijemaca. U selu je tada ostalo još 200-tinjak Hrvata. Koliko je njemu poznato i njih su kasnije protjerali.

Svjedočenje Tome Jurića

Svjedok je iskazivao djelomično isto kao u prijašnjem iskazu.

Na današnjoj raspravi iskazao je da je po povratku u Tovarnik od Ive Markanovića čuo da su njegovog brata prebijali Miloš Stanimirović i Duja Stupar.

Po povratku u Tovarnik svjedoku je pokojni Adam Marinković rekao da su njega i njegovog bratića Ivu otjerali na groblje, gdje je bilo više osoba, a među njima i Katica ili Kata Maljković, gdje su ih htjeli strijeljati, ali je to spriječio jedan oficir JNA, a kasnije su otjerani u Šid.

Nadalje, Ivo Marinković mu je rekao da je i on bio u zatvoru, gdje mu je pok. Pero Nikolić rekao da mu je Ante Markanović umro na rukama, nakon što su ga tukli, a između ostalih, tukao ga je i Miloš Stanimirović, i to vodovodnom cijevi.

Svjedočenje Mateja Miokovića

Svjedok je ostao kod prijašnjeg iskaza.

Naveo je da je Tovarnik napustio 15. lipnja 1993. godine, jer više nije imao zaštitu od strane Vlade Stanimirovića. U Tovarniku je tada Hrvata ostalo u još par kuća, jer je najviše Hrvata Tovarnik napustilo 1991. i 1992. godine.

Naveo je da je Miju Petkovića sreo u Zagrebu te mu je ovaj rekao kako je vidio da su njegovog zeta Željka Vrančića vodili Miloš Stanimirović, sin Todora Tintora i sin Strehaik Vlade. Susreo ih je pored pravoslavne crkve. Mijo mu je rekao kako je naprijed navedene pitao kuda odvođe njegovog zeta, a jedan od trojice mu je odgovorio: "Što se ti mešaš, nemoj da i tebe!", nakon čega je ovaj produžio pored pravoslavne crkve prema Šidu. Nije mu rekao tko je ubio Željka Vrančića, no smatra da je nesporno da je ubijen u blizini crkve, jer je njegovo tijelo nađeno u šamcu u blizini crkve.

Nije vidio ubojstva mještana Tovarnika, nije vidio tko ih je tukao, kao ni krađu imovine, jer gotovo godinu i pol nije izlazio iz kuće.

Svjedočenje Drage Vulića

Svjedok je ostao kod svog ranijeg iskaza.

Tovarnik je napustio 22. rujna u 21.00 sat. O događajima u Tovarniku nakon toga dana zna samo iz priče njegove sestre Kate Zelić, koja je u Tovarniku ostala još oko mjesec dana nakon pada. Ona je sada bolesna i moli da ju se ne poziva na raspravu.

Majka svjedoka izišla je iz Tovarnika oko Uskrsa 1992. godine i od nje je također ponešto čuo o događanjima u Tovarniku.

Svjedok ne zna tko je ubijao mještane Tovarnika, kao niti tko ih je tukao i krao imovinu.

Majka mu je pričala da su više puta dolazile neke osobe od kojih je ona prepoznala samo Čulibrk Milana i Lazarević Zorana, i po njenom mišljenju oni su ga tražili da bi ga ubili.

Majku su mu protjerale osobe koje su bile maskirane i nije mu rekla niti jedno konkretno ime. Imovinu iz njihove kuće opljačkao je Nika Matovina i možda Damir Alivojvodić, a sigurno o tomu može posvjedočiti Damir Alivojvodić.

Svjedočenje Branka Šimunića

Svjedok je djelomično iskazivao kao u prijašnjem iskazu, a djelomično drugačije u odnosu na raniji iskaz.

Rekao je da mu je Mijo Petković rekao da je vidio kad je optuženi Miloš Stanimirović zvani "Mišo", nakon što su njegova braća Antun i Berislav te Željko Vrančić i Josip Šarčević već bili ubijeni i ležali nepomični, prišao i pucao im iz pištolja u glavu i to iz neposredne blizine. Nakon što ih je Mijo Petković pitao što to rade, odgovorio mu je „Da se ustaše ne bi digle.“

Majka svjedoka je vidjela one koji su odveli njegovu braću iz podruma njihove kuće, ali ih nije prepoznala.

Nadalje je naveo da se ne sjeća da je netko, dok je bio u zatvoru u Tovarniku, govorio tko je ubio njegovu braću.

Dana 26. ili 27. rujna 1991. godine Boško Miljković ga je vozio s groblja u Tovarniku vojnim vozilom. Na kraju Tovarnika, gledano prema Vukovaru, zaustavio je vozilo. Na mjestu gdje su se zaustavili vidio je Tomislava Karačića, Stjepana Matića i Stipu Kovačevića. Stipo Kovačević je ležao krvav, a vidio je kako Dragica Gorjašćanin vrši kastraciju Tomislava Karačića. Bio je gol od pasa na dolje i držale su ga njemu nepoznate osobe. Čuo je da Tomislav Karačić vrišti i dere se od bolova. U blizini su se prema kazivanju svjedoka nalazili Zoran Tepavac iz Lovasa, a na par koraka od samog događaja bio je i Stevan Srđić.

Predsjednik vijeća je ukazao svjedoku na drugačiji iskaz dan u istrazi te ga upitao što je istina. Naime, svjedok je u istrazi izjavio da je čuo od Srete Kovačevića da su Stevan Srđić, Miloš Stanimirović, Pavo Opačak, Dušan Grković, Rade Cvetić i Jovan Medić iz kuće njegovih roditelja izveli njegova dva brata te da su ih streljali, a da je sve to zapovijedio Dušan Pokrajac. Svjedok je na današnjoj raspravi pojasnio da navedene u izjavi ne može za to teretiti, jer njemu je Sreto Kovačević nešto natuknuo, ali mu nije rekao da su navedene osobe odvele njegovu braću, a kamoli da su ih ubile, kao i drugu dvojicu. Svjedok je pojasnio da nema konkretnih saznanja tko je ubio njegovu braću. Nadalje je pojasnio da je od sinova Stipe Kovačevića čuo za ubojstvo njihova oca, dok za drugu dvojicu nije čuo.

Od 26. ili 27. rujna 1991. godine do 3. listopada 1991. godine bio je u zatvoru u Cvejićevoj kući. U tih sedam dana svakodnevno je tučen. Obično su ga tukle tri osobe. Od optuženih su ga tukli Miloš Stanimirović (najmanje tri puta), njegov brat Radoslav mu je opalio šamar nakon ispitivanja, Stevan Srđić tukao ga je najmanje tri puta, Željko Krnjajić, koji je u to vrijeme bio komandir policije, a koji mu je zadao jedno 2 šamara, te Zoran Tepavac, koji nije optužen. Tukli su ga rukama i nogama. Tučen je po glavi, ali i po cijelom tijelu te je bio sav krvav. Siguran je da su za vrijeme dok je bio u tom zatvoru ondje bili Stevan Srđić, Miloš Stanimirović, Radoslav Stanimirović, Branislav Jerković zvani Branko, Dušan Stupar, Dragan Sedlić i Dušan Grković.

Svjedok je pojasnio sudu da se njegove izjave djelomično razlikuju od izjava u istrazi, jer nije u istrazi ispitivan kako je to danas učinjeno. Za neke događaje ga nisu niti pitali u istrazi.

Na pitanje zamjenika ŽDO Vukovar, pojasnio je da je s njim u zatvoru bilo dvadesetak mještana Tovarnika, među kojima se sjeća Dragana Nakića koji je bio pretučen te na kojem su gasili cigarete, zatim Đuro Dević, Marin Mitrović, Stipo Marinković i pok. Anto Markanović, koji je umro u zatvoru pored njega. Svjedok je naveo da je „ista ekipa“ koja je tukla njega tukla i Dragana Nakića i Stipu Marinkovića.

Na pitanje branitelja odgovorio je da nije vidio da je Radoslav Stanimirović tukao nekog od zarobljenika.

Sa dijela glavne rasprave prilikom izvođenja dokaza saslušanjem svjedoka XY isključena je javnost.

Glavna rasprava odgođena je za **10. lipnja 2010. godine u 11,00 sati i 11. lipnja 2010. godine u 9,00 sati.**

Za 10. lipnja 2010. godine pozvani su svjedoci: Petar Zoranić, Vjekoslav Mioković, Adam Marinković, a za 11. lipnja 2010. godine: Ivan Marinković, Ratko Dovičin, Pavao Donković, Josip Đurčinović, Martin Đurčinović, Žarko Grbešić i Marija Topić.

Zapažanja monitora:

- *veći broj svjedoka mijenja ili korigira prijašnji iskaz u istrazi.*

10. lipnja 2010. godine – nastavak dokaznog postupka

Postupak su pratili Veselinka Kastratović i Melanija Kopic, promatračice Centra za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek i Đuro Ivković iz OSCE-a.

Utvrđeno je da su na raspravu pristupili svjedoci Pero Markanović, Drago Markanović i Ilija Šimunić, a da u sud nije pristupio svjedok Vjekoslav Mioković za koga je dostava poziva uredna.

Svjedočenje Pere Markanovića

Svjedok je iskazao kako je sudjelovao u obrani Tovarnika. Njegov otac Ante Markanović odveden je na ispitivanje 02.10.1991. godine u Cvejićevu kuću gdje je i zatočen. Od Pere Nikolića i Dragana Nakića je čuo da je njegov otac na ispitivanju bio batinjan. Doveden je pred ponoć, pretučen i krkljao je, a u jutarnjim satima su ostali zatvorenici primijetili da je preminuo. Dragan Nakić mu je rekao kako mu je njegov otac na uho rekao da su ga šestorica ispitivala i tukla bejzbol palicama. Dvojicu nije poznao, a prepoznao je Miloša Stanimirovića, Dušana Stupara, Stevana Srdića i Željka Krnjajića za koje je rekao da su ga pretukli. Prema kazivanju Dragana Nakića, zatočenici su primijetili da je njegov otac umro te su rekli stražarima, nakon čega je došao Vojislav Stanimirović u uniformi i s oružjem te je kao liječnik utvrdio smrt njegova oca. Nakon toga su četvorica iznijela njegova oca i više se nisu vratili.

Na upit zamjenika ŽDO Vukovar izjavio je kako poznaje svu četvoricu za koje je Dragan Nakić rekao da su tukli njegova oca te je nadalje naveo kako su s njegovim ocem bili zatočeni i Božo Bazina, Mato Ćuk i Marinko Dukić.

Imovinskopravni zahtjev na ime naknade štete za smrt oca postavljat će u parnici.

Svjedočenje Drage Markanovića

Svjedok je iskazao kako nije bio u Tovarniku nakon što je zauzet, a vratio se tek nakon mirne reintegracije. Nema neposrednih saznanja što se događalo u Tovarniku za vrijeme dok je selo bilo okupirano. O smrti njegova oca Ante Markanovića čuo je od susjeda Dragana Nakića. On mu je rekao da su njegova oca odveli 02.10.1991. godine i to oko 21,00 sat na ispitivanje u Cvejićevu kuću. Nakon par sati doveli su ga među ostale zatvorenike. Nakić mu je rekao da je njegov otac uspio reći da su ga pretukli Miloš Stanimirović, Stevan Srdić, Željko Krnjajić i Dušan Dobrić zvan „Duja“. Naknadno se svjedok ispravio i pojasnio kako se radi o Dušanu Stuparu zv. „Duja“, a ne o Dušanu Dobriću. Svjedok je naveo da su s njegovim ocem još bili zatočeni Mato Čuk, Božo Bazina i Žarko Grbešić.

Imovinskopravni zahtjev na ime naknade štete za smrt oca postavljat će u parnici.

Svjedočenje Ilije Šimunića

Svjedok je iskazao kako je sa suprugom 24. prosinca 1991. godine protjeran iz Tovarnika. Toga dana došli su Dušan Stupar zv. „Duja“ i Stevan za kojeg misli da se preziva Srdić, a koje su po selu zvali Trifunović. Rekli su mu da će ga ukoliko odmah ne ode ubiti. Njihove prijetnje shvatio je ozbiljno. Da bi napustili selo njegova je supruga morala potpisati da ostavljaju svu njihovu imovinu, nakon čega je od Dušana Grkovića dobila potvrdu te ih je isti odvezao do Šida. Potom su neko vrijeme bili kod sestrine kćerke u Vašicama, nakon čega su preko Bijeljine došli na neokupirani dio Hrvatske. Svjedok je naveo kako Stevana Srdića ne poznaje dobro, ali može reći da je u to vrijeme imao oko 30 godina i da mu je otac radio u trgovini u Tovarniku na tekstilu. Naveo je kako su ga ova dvojica i prije ovog događaja više puta psihički zlostavljala govoreći da je Hrvat i da nema više što raditi u Tovarniku. O smrti sinova nema nikakvih saznanja. Sin Berislav živio je sa Tanjom u njihovoj kući i već je bilo dogovoreno vjenčanje u crkvi za 21.09.1991. godine, ali su Berislava streljali kod crkve. Tanja Palijan je rodila curicu i kao otac je upisan Berislav Šimunić.

11. lipnja 2010. godine – nastavak dokaznog postupka

Postupak su pratili Veselinka Kastratović i Melanija Kopic, promatračice Centra za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek i Đuro Ivković iz OSCE-a.

Utvrđeno je da su na raspravu pristupili svjedoci Ivan Marinković, Martin Vučinović i Marin Mitrović. U sud nisu pristupili svjedoci Vlatko Dovičin, Ivan Marinković i Marija Topić.

Svjedočenje Ivana Marinkovića

Svjedok je ostao kod svog ranijeg iskaza. Naglasio je da je po okupaciji Tovarnika bio zarobljen i odveden u logor te je 11. prosinca 1991. godine razmijenjen. Sukladno tomu u Tovarniku nije bio i nema saznanja što se događalo. Naveo je kako je njegov otac Pavo Marinković te da danas živi u Tovarniku.

Svjedočenje Martina Đurčinovića

Svjedok je ostao kod svog ranijeg iskaza. Naveo je kako nije vidio ništa konkretno u vezi eventualnog maltretiranja i što se događalo u selu, budući mu je kretanje po selu bilo ograničeno.

Naveo je kako je kao Hrvat oko ruke morao nositi bijelu traku. Svjedok je naglasio kako su svi optuženici bili pripadnici TO ili „Milicije“, tj. da su bili u srpskim snagama i da su nosili uniformu i oružje. Svjedok je naveo kako su, u kuću u kojoj je živio zajedno s ocem, noću 21/22. svibnja 1992. godine došli maskirani ljudi i rekli im da moraju napustiti kuću. Jednom njegovom susjedu su uzeli traktor, a potom su bili primorani ući u prikolicu te su sutradan posredstvom ruskog bataljuna protjerani. Tom prilikom protjerano je njih petnaestak, a među njima je bio i susjed Pavo Lukić. Nije prepoznao osobe koje su ga protjerale. Na pitanje branitelja naveo je kako je ženska osoba po prezimenu Maljković bila pripadnik TO. Vidio ju je u uniformi. Imala je kratku crnu kosu, krupnije građe. Ne zna što je ta osoba radila.

Svjedočenje Marina Mitrovića

Svjedok je ostao kod svog ranijeg iskaza, ali je u odnosu na raniji iskaz precizirao, dodao i razjasnio neke stvari. Naveo je kako je zarobljen 23. rujna 1991. godine nakon čega je odveden u Šid. U Šidu je bio 3-4 dana, a nakon toga je vraćen u Tovarnik u kuću dr. Cvejića, gdje je bio zarobljen. U toj kući bio je od 28. rujna do sredine listopada 1991. godine. Prva četiri dana svakodnevno je ispitivan. Ispitivanje je vodio jedan inspektor koji je po pričama najverojatnije iz Beograda i Stevo Kertez ili Kerkez iz Novog Sada. Tih dana svakodnevno je dobijao batine, a dva puta je i padao u nesvjest. Tukle su ga njemu nepoznate osobe. Od optuženih i njemu poznatih osoba jedino ga je Stevan Srdić tukao i to na način da ga je udario nogom u predio rebara. Na nogama je imao čizme i bio je u maskirnoj uniformi. Budući je već bio dva puta pretučen i gubio svijest taj udarac ga je jako zabolio. Nakon tih dana ispitivanja prinudno je radio i to prvenstveno popravljao kuće i skupljao uginulu stoku. Kada je došao u Cvejićevu kuću među zarobljenicima se pričalo da je prije njegova dolaska Anto Markanović od batina preminuo. Među zatvorenicima se pričalo da su ga istukli Miloš Stanimirović, Mišo Maljković, Dušan Stupar i Boško Maljković. O tomu se pričalo i u progonstvu, a jedno vrijeme izlazio je i Tovarnički list te je i u njemu pisano o događanjima u Tovarniku. Naveo je kako se pričalo i da su Bošnjak Marko, Malešević Igor, Grgić Đuro i Grbešić Karlo ubijeni nakon što su iskopali grob Anti Markanoviću. Nema o tomu neposrednih saznanja, a ni ne sjeća se tko mu je o tomu pričao. U progonstvu je čuo i da je silovana jedna curica prezimena Palijan, koja je bila udana ili je živjela sa jednim od sinova prezimena Šimunić. Čuo je i da je Jovan Medić ubio Tomislava Karadžića, Stjepana Matića i Stipu Kovačevića, ali on o tomu nema nikakvih saznanja niti može reći od koga je to čuo. Nema saznanja o smrti Berislava Šimunića, Antuna Šimunića i Željka Vrančića.

Pojasnio je i da je prilikom ispitivanja na Zrinjvcu u Zagrebu od strane sudske savjetnice rekao kako nema neposrednih saznanja te da nije vidio niti jedno mrtvo tijelo. Nije vidio ni da su nekog tukli, ali je sudskoj savjetnici govorio ono što je čuo od ljudi u progonstvu te je to tako ušlo u zapisnik kojeg je on i potpisao.

Nadalje, pojasnio je da su ga jednom prilikom natjerali da se spusti u bunar njegove kuće. Naime, saznali su da je u bunar bacio oružje tj. dvije puške i tri bombe te je on isto izvadio. Tom prilikom s njim je bilo dvadesetak vojnika među kojima je bilo i domaćih, ali se sjetio samo Dušana Stupara i Srdića. Nakon toga je odveden u Cvejićevu kuću gdje su ga tukli.

Iz Cvejićeve kuće ga je odveo Savo Ivanović koji mu je na taj način pomogao i spasio život. Odveden je u Šid gdje je bio dva dana, a zatim u Sremsku Mitrovicu gdje je bio do 22. svibnja 1992. godine.

Njegova supruga i dvoje djece su protjerani 25. ili 26. svibnja 1992. godine. Svjedok je iskazao kako ne zna ništa o odvajanju mještana hrvatske nacionalnosti krajem rujna 1991. godine, kao niti o ubojstvu Hrvata pred srpskom crkvom, a to mu je poznato jedino iz priča u progonstvu. Svjedok je iskazao kako su Miloš Stanimirović, Stevan Srdić, Radoslav Stanimirović, Zoran Tepavac i Željko Krnjajić bili pripadnici srpske milicije. Ne zna tko je palio kuće Hrvata, ali je sigurno da je više kuća zapaljeno, među kojima i svjedokova.

O pljačkama kuća svjedok je iskazao kako nema neposrednih saznanja, ali je za vrijeme dok je bio u Cvejićevoj kući čuo da su srpski vojnici pričali kako idu u okolna sela i razvlače imovinu. Vidio je da se skuplja stoka i da se odvozi u Šid, ali ne zna ništa konkretno o tomu.

Na pitanje zamjenika ŽDO Vukovar svjedok je izjavio da je iz Šida vraćen zajedno s Tomislavom Kovačevićem 28. rujna 1991. godine. Kada je doveden u Cvejićevu kuću ondje je bilo još 15-16 osoba, većinom starijih. On i Branko Šimunić su bili vezani liscama. Sjeća se da su ondje bili Božo Grbešić, Milan Kraljević, Stipe po nadimku „Golub“, za kojeg misli da se preziva Čolić. Sjeća se zatim Branka Latasa i osobe po imenu Marin čijeg se prezimena ne sjeća, a u smislu Blažan. Njih dvojica se vode kao nestali, tj. pronađena su njihova mrtva tijela. Nakon par dana dovedeni su Dragan Nakić i još neki ljudi. Svjedok je iskazao kako su po njemu zapovjednici u Cvejićevoj kući bili inspektor Ljubo i Stevo Kertez.

Svjedočenje Antuna Carića

Svjedok je iskazao kako je njegov otac ubijen prilikom bijega iz Tovarnika kroz polja prema Lovasu. Bježao je zajedno s majkom i još dvoje ljudi jer su mislili da je Lovas slobodan, a Tovarnik je tada već bio pao. Nakon toga majka je zarobljena, ali prema kazivanju svjedoka ista je stara i nema neposrednih saznanja o događanjima u Tovarniku nakon zarobljavanja. On u to vrijeme nije bio u Tovarniku.

Glavna rasprava odgođena je za **15. srpnja 2010. godine u 8,30 sati**, za kada će se pozvati svjedoci Dragan Nakić i Božo Bazina.

Zapažanja monitora:

- *Svjedoci prilikom davanja iskaza preciziraju i razjašnjavaju svoje iskaze dane u istrazi, jer se prema njihovim riječima iskazi u istrazi razlikuju od onoga što oni uistinu posredno ili neposredno znaju o navedenim događajima u Tovarniku*

15. srpnja 2010. godine – nastavak dokaznog postupka

Postupak su pratile Veselinka Kastratović i Ljiljana Bračun, promatračice Centra za mir, nenasilje i ljudska prava u Osijeku, Đuro Ivković, promatrač OSCE Zagreb.

Svjedočenje Dragana Nikolića

Svjedok u istrazi nije saslušan. Rekao je da je uhićen 21. rujna 1991. godine, u Tovarniku. Nakon uhićenja odveden je u Šid, gdje je prenoćio. Drugi dan je odveden u Beograd, a potom u Mitrovicu. U Mitrovici je bio do 3. ili 4. rujna 1991. godine, kada je doveden nazad u Tovarnik. Po dolasku u Tovarnik zatočen je u Cvejićevo kuću, gdje je bio tjedan dana. Kada su Srbi išli u napad na Lovas (10. listopada 1991. godine), on je morao ići ispred njih kao štit, jer su se bojali da ne naiđu na minsko polje. Iz Lovasa je uspio pobjeći i sa grupom od još šest osoba je pobjegao u Opatovac, odakle su išli između Ilače i Tovarnika i stigli u Nijemce.

Nakon što je vraćen u Tovarnik, u Cvejićevo kuću, svjedok je tučen svaki dan, i to više puta dnevno. Tukle su ga razne osobe, neke nije poznao. Od poznatih osoba tukli su ga Miloš Stanimirović, Željko Krnjajić, Dušan Stupar i Stevan Srdić. Najviše ga je tukao Miloš Stanimirović, a potom Stevan Srdić. Prvog dana nakon što je vraćen u Tovarnik tukao ga je drvenom palicom Miloš Stanimirović. Osim tada, Miloš Stanimirović ga je tukao najmanje 5 – 6 puta, nekada ga je tukao sam, a nekada su ga pored Miloša Stanimirovića tukli i Dušan Stupar, Željko Krnjajić i Stevan Srdić.

Svjedok je rekao da ga je Željko Krnjajić stavljao na poljski telefon, spojivši mu gole žice na leđa i puštao struju, od čega se svjedok tresao. Udario mu je i nekoliko šamara, vrijeđao ga. Dušan Stupar ga je tukao rukama po cijelom tijelu, zadao mu je najmanje 4 – 5 udaraca. Stevan Srdić je tukao svjedoka rukama i nogama, snažnim udarcima. Udarao ga je u gornji dio tijela i glavu, i to najmanje 10 – 15 puta, nogama obuvenim u vojničke čizme. Najmanje 15 puta ga je udario šakom, nakon čega je svjedok padao na pod. Najviše ga je tukao Miloš Stanimirović, i to drvenom palicom (za bejzbol), rukama, nogama. Nabrojane četiri osobe koje su ga tukle bile su sve u istoj prostoriji. No, bilo je trenutaka kada je Miloš Stanimirović pred navedenim osobama tukao svjedoka sam. Najmanje ga je tukao Dušan Stupar.

Nakon što je došao na slobodni dio Republike Hrvatske, u Slavanskom Brodu je otišao kod liječnika, koji je utvrdio da je svjedoku polomljeno 6 – 8 rebara. Dok je bio u Cvejićevoj kući davali su mu lijekove protiv bolova, ali ga liječnik nije pregledao.

Svjedok nema saznanja tko je tukao ostale zatočenike, jer su iz prostorije gdje su zatočenici bili smješteni, izvodili jednog po jednog i tukli ih u drugoj prostoriji. U Cvejićevoj kući bilo je zatočeno tridesetak zarobljenika. Svjedok se sjeća sljedećih zatočenika: Ante

Markanovića, Mate Ćuka, osobe prezimenom Dukić zv. „Duka“, Tome i Pelka Glibo, Pere Nikolića, Tomislava Grgića, Bože Bazine, Đure Dominikovića. Od nabrojanih osoba živi su: Božo Bazina, Đuro Dominiković i Dukić zv. „Duka“. Ante Markanović, svjedokov susjed, umro je od batina u Cvejićevoj kući. Svjedok je za vrijeme zatočenja ležao do Ante Markanovića. Nakon što je doveden u zajedničku prostoriju za zatočenike Ante Markanović je teško disao, bio je pretučen, nakon čega je ubrzo umro. No, iako su ležali jedan do drugoga Ante Markanović nije rekao svjedoku tko ga je tukao. Tijelo Ante Markanovića po zapovijedi su sahranili Karlo Grbešić, Mato Ćuk, Maloševac i Marko Bošnjak, nakon čega se niti jedan od navedenih osoba nije vratio.

Svjedoku je predložen iskaz svjedoka Pere Markanovića, koji je tvrdio da mu je svjedok ispričao kako mu je Ante Markanović na uho rekao da su ga ispitivali šestorica, da su ga tukli bejzbol palicama Miloš Stanimirović, Dušan Stupar, Stevan Srdić i Željko Krnjajić. Svjedok je rekao da je u više navrata razgovarao sa Perom Markanovićem i Dragom Markanovićem (sinovima Ante Markanovića), pričao im je tko ih je tukao u Cvejićevoj kući, no nikada im nije rekao tko je tukao njihova oca, jer to ne zna.

Dušan Stupar i Željko Krnjajić su imali uniforme tzv. krajiške milicije, a Miloš Stanimirović i Stven Srdić su imali šarene maskirne uniforme. Svjedok misli da je zapovjednik u Cvejićevoj kući bio Željko Krnjajić.

Svjedok je rekao da je nakon zarobljavanja 21. rujna 1991. godine bio vođen prema pravoslavnom groblju u Tovarniku, koje se nalazi uz granicu sa Srbijom, prema Šidu. Kata Maljković (obučena u uniformu) izdala je zapovijed da strijeljaju svjedoka. Jedan poručnik bivše JNA je to spriječio. Svjedok je opisao Katu Maljković kao jaču ženu plave kose, malo niža od svjedoka koji je visok 176 cm.

Svjedok je rekao da poznaje Marina Mitrovića, ne sjeća ga je iz kritičnog vremena, gotovo je siguran da ga nije vidio u Cvejićevoj kući. Branka Šimunovića također poznaje. U kritično vrijeme Šimunović je prevezio mrtve, slobodno se kretao po Tovarniku, bio je sa Srbima.

Branitelj Domagoj Rešetak stavio je prigovor na istinitost svjedokova iskaza, jer je u suprotnosti s iskazom svjedoka Marina Mitrovića.

14. rujna 2010. godine – nastavak dokaznog postupka

Nastavku dokaznog postupka nismo nazočili, ali na temelju naknadno dobivenog zapisnika iznosimo kratki pregled.

Utvrđeno je da su na raspravu pristupili svjedoci Miroslav Šijaković, Marica Kovačić, Franjo Došen, Zvonimir Šarčević, Mato Maloševac i Milan Kuzmić. Naknadno su u sud pristupili svjedoci Mato Ćuk i Stjepan Marinković. Izostanak su opravdali svjedoci: Pavo Marinković zbog starosti (1924. godište) te Vjekoslav Mijoković zbog bolesti.

Svjedočenje Milana Kuzmića

Svjedok je ostao kod svog ranijeg iskaza.² Nije želio postaviti imovinskopravni zahtjev.

Svjedočenje Miroslava Šijakovića

Svjedok je ostao kod svog ranijeg iskaza.³ Nije postavio imovinskopravni zahtjev u svezi smrti svoga oca Marka Šijakovića.

Svjedočenje Marice Kovačić

Svjedokinja je ostala kod svog ranijeg iskaza, ali je u odnosu na raniji iskaz precizirala i dodala kako se u Bapsku udala prije ratnih događaja.⁴ Sve do Božića 1991. godine, kada je majku pronašla u sportskoj dvorani u Zagrebu, nije znala što se s njom i s bratom Ivanom Adamovićem dogodilo. Majka joj je tada rekla kako su Pavao Kritika i još trojica nepoznatih osoba, nakon okupacije Tovarnika, nju, njezinog brata i nekoliko susjeda izveli iz podruma. Nakon toga su uperenim oružjem izdvojili njezinog brata, a majku i druge osobe iz podruma tjerali ulicom do nekog zbornog mjesta. Nadalje, rekla joj je da su nepoznate osobe rekle da pripadaju Belim orlovima, imale su oružje, bile su crne puti i na glavi su imali bijele šešire. Kasnije je majka odvedena u Šid, a nakon što su je vratili u Tovarnik saznala je da je njezin brat ubijen. Majka joj je u međuvremenu umrla, a brat nije imao druge braće i sestara. Svjedokinja je navela kako bi postavila imovinskopravni zahtjev ukoliko se utvrdi tko je ubio njenog brata.

Svjedočenje Franje Došena

Svjedok je ostao kod svog ranijeg iskaza.⁵ Nadalje je dodao kako postavlja imovinskopravni zahtjev, tj. da mu se naknadi šteta za smrt brata. Supruga mu je poginula četiri mjeseca prije njega, nije imao djece, a roditelji su također preminuli.

Svjedočenje Zvonimira Šarčevića

Svjedok je ostao kod svog ranijeg iskaza te je dodao kako njegov brat nije bio oženjen, nije imao djece, ali ima živu majku.⁶ Naveo je kako je majka starija, da ne može pristupiti na raspravu, ali da se s majkom konzultirao u svezi s postavljanjem imovinskopravnog zahtjeva, te da isti ne žele postaviti.

---

² O svjedokovom ranijem iskazu možete pročitati u pridruženom dokumentu (optužnica ŽDO Vukovar broj DO-K-34/00 od 01. veljače 2001., str. 23)

³

O svjedokovom ranijem iskazu možete pročitati u pridruženom dokumentu (optužnica ŽDO Vukovar broj DO-K-34/00 od 01. veljače 2001., str. 23)

⁴ O svjedokinjinom ranijem iskazu možete pročitati u pridruženom dokumentu (optužnica ŽDO Vukovar broj DO-K-34/00 od 01. veljače 2001., str. 23)

⁵ U optužnici nije posebno naveden sadržaj svjedokovog iskaza.

⁶

U optužnici nije posebno naveden sadržaj svjedokovog iskaza.

Svjedočenje Mate Maloševca

Svjedok je ostao kod svog ranijeg iskaza te je na upit predsjednika vijeća dodao kako se više ne sjeća imena i prezimena osoba od kojih je čuo da su njegovog oca najviše zlostavljali Đorđe Miljković i Dušan Grković.⁷ Pojasnio je kako su mu mještani Tovarnika pričali što se događalo u Tovarniku. Iz tog razgovora ostalo mu je u sjećanju da su njegovog oca zlostavljali Đorđe Miljković i Dušan Grković, ali se ne sjeća detalja.

Svjedočenje Stjepana Marinkovića

Svjedok je naveo kako je u Tovarniku živio sa suprugom i dvoje djece (koji su tada imali dvije i deset godina). Dan – dva poslije okupacije Tovarnika uspio je sa suprugom i dvoje djece otići u Lovas. No, nakon nekoliko dana odlučio se sam vratiti u Tovarnik. Na ulazu u Tovarnik spazila ga je mlada vojska JNA. Isti su pozvali nekog iz Tovarnika te su s Picgauerom došli po njega. Odveden je u Cvejićevu kuću u kojoj su ga tukli već prvu noć. Ne sjeća se koliko je dugo bio zadržan u Cvejićevoj kući, okvirno nekih 10-15 dana, ali se sjeća da je to bilo do napada na Lovas kada su ga izveli i vodili pred sobom prilikom napada. Svakodnevno je bio tučen. Sa sigurnošću zna da ga je jednom tukao Stevan Srdić, sin Trivuna kojega je svjedok jako dobro poznao. Svjedok je nadalje naveo kako je sa Srdićem tada bio i jedan Brane iz Šida za kojeg je mislio da će mu pomoći, no isti ga nije tukao, ali mu nije ni pomogao. Svjedok je iskazao kako ga je optuženi Srdić tukao najmanje pet minuta, naveo je kako je krvi bilo po cijeloj sobi, bio je totalno razbijen, a najviše ga je tukao po glavi. Tukao ga je dok se nije umorio. Svjedok je nadalje naveo kako je više puta od udaraca pao, a optuženik ga je dizao. Nije gubio svijest. Pokušavao se braniti tako što se saginjao i zaklanjao rukama. Naveo je kako je dobio najmanje 50 udaraca i da je bio u velikom strahu. Nos mu je bio totalno razbijen kao i usta, a lice mu je kasnije nateklo. Nije mogao ići kod liječnika, pa mu je Dragan Nakić svakodnevno stavljao obloge, 5 – 6 dana. Tučen je svakodnevno, a najviše ga je tukao kuhar po imenu Stevica, a ostale osobe koje su ga tukle nije poznao. Kada su ga vodili pred sobom, prilikom napada na Lovas, uspio je pobjeći i to preko Mohova u Ilok, a iz Iloka je izišao s konvojem. Njegov otac ubijen je prije njegova odvođenja u Cvejićevu kuću. To je saznao od njegove majke kojoj su dozvolili da ga vidi nakon što ga je Srdić istukao. Majka mu nije rekla tko je ubio njegovog oca Danijela. Još je naveo da ga je jednu noć tuklo 12 – 15 osoba tako što su gazili po njemu. Jednom prilikom, a nakon što su ga pretukli, skinuli su ga do gola jer su govorili kako su sigurni da ima novac. Tom prilikom su mu pronašli 300 – 400 DEM kojeg mu je oduzeo Rade, za kojeg misli da se preziva Stanimirović. Upisao je i rekao da će mu novac vratiti, no to nikad nije učinio. Tom prilikom je s Radetom bio i Mišo za kojeg svjedok navodi kako je bio deblji od Radeta. Jako ih dobro poznaje jer su stanovali u istoj ulici, točnije preko puta njegove majke, a s njima se kao mali igrao. Bili su mlađi od njega, nekih 8 godina.

Predsjednik vijeća je, radi otklanjanja razlike iskaza u istrazi i na održanoj glavnoj raspravi, ukazao svjedoku na dio iskaza danog u istrazi: "ali ovi koji su me tukli njih znam, a to su Stanimirović Miloš, Rade Vorkapić iz Lovasa, Dragoljub Tripunović, brat od Vorkapića zvani "Šilja", Grković Duško iz Tovarnika..." svjedok je ostao kod iskaza danog na glavnoj raspravi, tj. da je sigurno da ga je od poznatih osoba tukao samo optuženi Srdić, a da mu je novac uzeo Rade Stanimirović, za kojeg nije vidio da ga je tukao.⁸

⁷ O svjedokinjinom ranijem iskazu možete pročitati u pridružnom dokumentu (optužnica ŽDO Vukovar broj DO-K-34/00 od 01. veljače 2001., str. 21)

⁸

O svjedokinjinom ranijem iskazu možete pročitati u pridružnom dokumentu (optužnica ŽDO Vukovar broj DO-K-34/00 od 01. veljače 2001., str. 21)

Na pitanje odvjetnice Jasminke Mandić izjavio je kako sa Srđićem nije bio u zavadi, čak je tri dana prije napada na Tovarnik ocu optuženog Srđića radio limariju i u toj očevoj kući je pio kavu. Kada ga je Srđić tukao, nije s njim razgovarao, jednostavno ga je počeo tući, a ne može objasniti zašto. Pitao je Braneta iz Šida otkud on uopće u Tovarniku. Nakon što je dobio batina od Srđića, nikad ga više nije vidio. Na pitanje odvjetnika Josipa Čorluke svjedok je izjavio kako je prilikom zarobljavanja bio u civilu i bez oružja. Na pitanje braniteljice, odvjetnice Jelice Balog izjavio je kako Rade Stanimirović nije naredio da se on skinu, ali je uzeo novac kako je već naveo.

Svjedočenje Mate Čuka

Svjedok je ostao kod svog ranijeg iskaza te je nadodao da njega osobno nitko nije tukao, niti mu je uzimao imovinu do njegovog protjerivanja iz Tovarnika.⁹ Iskazao je kako je bio zarobljen u Cvejićevoj kući, a najmanje 30 dana je morao ići pokrivati kuće mještana Tovarnika koje su stradale tijekom ratnih događaja. Najviše su išli svjedok i Ante Rotim. Stevo Novosađanin je određivao tko će ići na pokrivanje kuća, a po mišljenju svjedoka glavni u Cvejićevoj kući bio je Željko Krnjajić, tj. bio je kao šef njihove policije. Pitalo se i Savu Ivanovića, a uz Krnjajića je vidio i Ljubana Devetaka koji je također ponekad dolazio i koji je bio kao glavni. Na pitanje zamjenika ŽDO Vukovar svjedok je izjavio da je u Cvejićevoj kući bilo zatvoreno 25 – 30 osoba. Zatvorenici su se često mijenjali. Samo u jednom danu je pobijeno 13 osoba. Tako je npr. Đuka Grgić pušten da ode kući pa je na ulici ubijen. Izveli su i Danijela Marinkovića kojeg su kasnije ubili. Svjedok je ponovio kako su zatvorenici prozivani, a potom ubijani. Tako npr. drugi Đuka Grgić, Maloševac, Karlo Grbešić, Ivan Žakić, Ilija Džanko ili Džambo, Krešo Puljić i Filomena Glibo. Nema saznanja tko ih je ubio. Naveo je kako su s njim još bili i Božo Grbešić, Žarko Grbešić, Ivan Lovrić, Stipo Lukić, Josip Đurčinović, Pero Nikolić i drugi. Dodao je kako je morao sahraniti svećenika Ivana Burika, ali ne zna tko ga je i na koji način ubio. Ne zna imena osoba koji su tukli zatvorenike jer su tukli na način da ih odvedu u posebnu prostoriju gdje nije bilo svjedoka.

Na pitanje braniteljice odvjetnice Jasminke Mandić izjavio je da je njih 11-ero uz propusnice dana 26. prosinca 1991. godine izišlo iz Tovarnika. Zamolio je Janka Rumara da ih izvede iz Tovarnika, te mu je isti time učinio uslugu. Svjedok je otišao u Šid, potom Bijeljinu, Tuzlu i zatim u Zagreb.

Glavna rasprava odgođena je za **05. studeni 2010. godine u 9,00 sati.**

5. studenoga 2010. godine – nastavak dokaznog postupka

*Raspravu su pratili Veselinka Kastratović iz Centra za mir, nenasilje i ljudska prava
Osijek i Đuro Ivković iz OSCE-a Zagreb*

⁹

O svjedokinjinom ranijem iskazu možete pročitati u pridružnom dokumentu (optužnica ŽDO Vukovar broj DO-K-34/00 od 01. veljače 2001., str. 21)

Svjedokinja Genoveva Marinković, supruga ubijenog mještana Tovarnika Danijela Marinkovića (iskaz dala u istrazi 21. prosinca 1999. godine).

Nakon okupacije Tovarnika svjedokinja je sa ostalim mještanima bila odvezena u Šid, gdje su odvajani muškarci na jednu stranu, žene na drugu stranu. Čula je da su muškarci i njezin suprug odvezeni u Mitrovicu. Također je čula da je nakon nekog vremena suprug vraćen u Tovarnik.

Iz Šida je drugi dan otišla kod tetke u Gibarac. Osam dana nakon toga vratila se u Tovarnik, gdje se morala javiti u stanicu milicije. U stanici milicije je pitala za supruga, ali nikakvu informaciju nije dobila. Vratila se kući, gdje je vidjela da je „bilo kako ne treba“. Danju je bila u kući, a navečer je odlazila spavati kod susjeda, odakle je gledala kako iz njezina dvorišta odveze traktore, nose rakiju, vino i druge pokretne stvari. Zbog udaljenosti i noći nije vidjela tko su osobe koje su to činile.

Dana 6. siječnja 1992. godine protjerana je iz Tovarnika. U kuću su došle tri naoružane uniformirane osobe. Jedan od njih bio je Stevica Trifunović. Rekli su joj da se mora javiti u stanicu milicije, gdje su svjedokinji nepoznate osobe rekle: „Baba tvoja kuća više nije tvoja, i da se moram seliti“. Na pitanje što je sa njezinim suprugom odgovoreno joj je: „Da je bio dobar čovjek ne bi bio ubijen“. Iz kuće je uzela nekoliko odjevnih predmeta i istoga dana je otišla u Gibarac, a nakon toga u Zagreb.

Na pitanje Zamjenika ŽDO iz Vukovara svjedokinja je rekla da je u kritično vrijeme njezin sin Stjepan Marinković bio u Lovasu. Kada je čuo da mu je ubijen otac krenuo je prema Tovarniku. Bio je uhićen i zatvoren u zatvoru u kući dr Cvejića u Tovarniku. Svjedokinji je Grković dopustio da vidi sina. Vidjela je da je pretučen.

U istrazi je svjedokinja rekla da je po povratku u Tovarnik čula da je suprug ubijen. Otišla je u štab TO, gdje ju je jedna osoba odjevena u maskirnu uniformu uputila u mjesni ured gdje može provjeriti da li se ime supruga nalazi na popisu mrtvih. U mjesnom uredu su rekli da je suprug mrtav, tj sa još dvanaest mještana Tovarnika ubijen.¹⁰

Svjedok Drago Kovačević, sin Stjepana Kovačevića, ubijenog u Tovarniku (iskaz dao u istrazi 21. prosinca 1999. godine)

Svjedok je bio pripadnik pričuvnog sastava policije u PP Tovarnik. Neposredno prije ulaska neprijateljskih snaga u Tovarnik sa dva brata je otišao u Lovas. Na odlasku iz Tovarnika prošao je pored roditeljske kuće, zvao je roditelje, no, oni nisu željeli ići. Nakon par dana u Lovas je došao župnik Ivan Burik od koga je čuo da je morao ići sahraniti ubijene mještane Tovarnika i da je jedan od ubijen i svjedokov otac. Od župnika Burika je čuo da mu je otac ubijen u dvorištu kuće gdje je stanovao pravoslavni sveštenik. Župnik Burik nije znao tko je ubio svjedokova oca. Otac je bio u grupi u koju je rafalno pucao jedan „četnik“. U toj grupi mještana Tovarnika bio je i Mile Ivančić, koji je tada bio ranjen, no, uspio je preživjeti, o čemu je dao iskaz policiji u Iloku. Svjedok je rekao da je pročitao taj iskaz. Mile Ivančić je svjedoku više puta pričao kako je ubijen svjedokov otac. Rekao mu je da je u njih rafalno pucao jedan „četnik“. Među Srbima koji su bili u dvorištu Mile Ivančić je prepoznao Stevana Srdića i Miloša Stanimirovića. Mile Ivančić nije

---

¹⁰ Iz optužnice ŽDO iz Vukovara, br. DO-K-34/00 od 1. veljače 2001. godine, str. 21. i 22

rekao tko je svjedokova oca, njega (Mileta Ivančića) i druge mještane Tovarnika doveo u to dvorište.

Svjedokova majka Kata Ivančić je preživjela fizičku i verbalnu torturu za vrijeme boravka u Tovarniku, o tome je pričala svjedoku. Majka je iz Tovarnika protjerana sredinom studenoga 1991. godine.

U Istrazi svjedok je rekao da mu je majka pričala da je grupa uniformiranih i naoružanih Srba, i to opt. Dušan Stupar, opt. Stevo Srđić i opt. Miloš Stanimirović, s nepoznatim osobama došla u njihovu kuću i iz podruma odveli Ivana Zelića i Stipu Matića. U dvorištu kuće su ostavili njegovog oca, koji je bio živ. Nakon toga sve su ih odveli u Šid. Nakon dva dana kada se majka vratila u Tovarnik čula je da je svjedokov otac ubijen sa još dvije osobe. Od majke je čuo da su je opt. Miloš Stanimirović i opt. Radoslav Stanimirović nekoliko puta tukli u stanici milicije, gdje je bila dva mjeseca dok nije protjerana iz Tovarnika.¹¹

Svjedokinja Branka Balić (iskaz dala u istrazi 21. prosinca 1999. godine)

Svjedokinja je na početku negodovala i sa suzama i ogorčenjem više puta pitala zašto se protiv Dušana Grkovića ništa ne poduzima, da je ona davala iskaz i pred Županijskim sudom u Vukovaru i pred Višim sudom u Beogradu. Rekla je da je Dušan Grković ubio njezina oca Pavu Đakovića, gledala je to ubojstvo u Lovasu, u njihovoj roditeljskoj kući. Osim Dušana Grkovića vidjela je još Tovarničana. Svjedokinja je rekla: „...već me boli ubojstvo mog oca i što se događalo u Lovasu, a inače sam više puta svjedočila o događajima u Lovasu, išla sam i u Beograd i želim naglasiti da ću ići u Zagreb, jer zaista sam razočarana u pravosuđe, Državno odvjetništvo što se ništa ne poduzima, a ja sam neposredni očevidac ubojstva mog oca kako sam i naprijed navela“.¹²

Na dan pada Tovarnika, 22. rujna 1991. godine, otišla je u Lovas, nema neposrednih saznanja o događajima u Tovarniku. Pred kraj studenoga 1991. godine u Lovas je došao Đuro Balić, svjedokinjin svekar. Od njega je čula da su njega i Matu Balića (njegova oca), vodili u Šid, u Srijemsku Mitrovicu, a potom su ih vratili u Tovarnik.

U istrazi svjedokinja je rekla da su Dušan Grković i opt. Miloš Stanimirović odveli Matu Balića i Đuru Balića u Šid. Tamo su ih ispitivali i fizički ih maltretirali. Nakon osam dana vraćeni su u Tovarnik. Prilikom dolaska u Tovarnik Mato Balić je izbačen iz vozila, bio je toliko fizički izmatretiran da nije mogao hodati i navodno je u kanalu umro.¹³

Svjedok Adam Miklošević, sin ubijenog mještanina Tovarnika Đure Mikloševića (iskaz dao u istrazi 21. prosinca 1999. godine)

---

¹¹ Iz optužnice ŽDO iz Vukovara, br. DO-K-34/00 od 1. veljače 2001. godine, str. 22

¹² Zapisnik s glavne rasprave od dana 5. studenoga 2010. godine, Županijski sud u Vukovaru, br. K-6/01, str. 4.

¹³ Iz optužnice ŽDO iz Vukovara, br. DO-K-34/00 od 1. veljače 2001. godine, str. 21

Nakon okupacije Tovarnika sa suprugom je otišao u Suboticu, gdje su dobili putne isprave i otišli kod kćerke u Zagreb. Nema saznanja tko je ubio njegova oca. Otac je ubijen u podrumu svoje kuće.

Na dan pada Tovarnika vidio je Miloša Stanimirovića da nosi oružje, prijetio je da će pobiti 10 Hrvata ako mu je brat ubijen. Smirili su ga i toga dana Miloš Stanimirović ništa nije učinio. Svjedok je siguran da je njegov dvoredni berač „Zmaj“, koji je tada vrijedio 5000 DM, uzeo Miloš Stanimirović. Od Ljube Dobrića je čuo da je od Miloša Stanimirovića dobio berač da obere kukuruz, te da je taj isti berač vratio Milošu Stanimiroviću. To je bilo 1992. godine. Svjedok nakon povratka iz progonstva nije našao berač, nema saznanja što je Miloš Stanimirović učinio s beračem.

U istrazi je rekao da je njegov otac ubijen nakon pada Tovarnika u podrumu kuće. Kada je saznao da je otac ubijen došao je u podrum i tamo ga našao mrtvog. Kada mu je otkopčao bundu vidio je da je prostrijeljen.

Svjedok Martin Živić, sin Mande i Mate Živić, ubijenih mještana Tovarnika (iskaz dao u istrazi 21. prosinca 1999. godine)

U kritično vrijeme pada Tovarnika svjedok je živio u Gorjanima. O smrti njegove majke i oca bilo je raznih priča. Jedna od priča je bila da se Željko Krnjajić iz Lovasa hvalio da je ubio šest osoba a među njima i „kazandžiju“, što se odnosilo na njegova oca koji je imao kazan i u selu su ga zvali „kazandžija“. Ovu priču čuo je od Eve Bojarević, sestre Adama Mikloševića, koja živi u Tovarniku.

Svjedok je rekao da mu je važno da se utvrdi tko je ubio njegove roditelje, osobna satisfakcija mu je da te osobe budu kažnjene, stoga ne postavlja imovinsko pravni zahtjev.

U istrazi je rekao da su njegovi roditelji ubijeni poslije pada Tovarnika, negdje oko 24. rujna 1991. godine. Pronađeni su u dvorištu njihove kuće s ozljedama. Čuo je da je opt. Željko Krnjajić govorio da je ubio kazandžiju i njegovu ženu.

Svjedok Antun Carić, sin ubijenog mještana Tovarnika Đure Carića (iskaz dao u istrazi 21. prosinca 1999. godine)

Svjedok je rekao da su njegovi roditelji i susjedi Mato i Živka Mijoković, nakon pada Tovarnika, zajedno bježali. Nepoznati vojnici su pucali prema njima i ubili su njegova oca. Istoga dana njegova majka Ivka Carić protjerana je u Šid, odakle je otišla kod srodnika u Novi Sad.

U istrazi je rekao da je otac ubijen u Tovarniku poslije pada mjesta.

Svjedok Ivan Matić, sin ubijenog mještana Tovarnika Stipe Matića (iskaz dao u istrazi 21. prosinca 1999. godine)

Svjedok je iz Tovarnika izašao 23. rujna 1991. godine, u vrijeme kada je mjesto zauzimano od neprijateljskih postrojbi. Nema neposrednih saznanja što se događalo u Tovarniku.

Sjeća se da su prilikom ekshumacije na tijelu njegova oca nađene tri prostrijelne rane u području grudnog koša i jedna u području glave. Nije čuo tko je ubio oca. Čuo je da se to dogodilo u dvorištu kuće pokojnog dr Cvejića, koju su Srbi tada koristili za zatvor.

Čuo je, ali ne zna od koga, da je Aco Trifunović bio zapovjednik sela, Krnjajić je bio zapovjednik milicije u Tovarniku. Dok je bio u progonstvu bilo je različitih priča. Od kada su se vratili u Tovarnik više nitko ništa ne želi reći, ne želi svjedočiti.

U istrazi je rekao da su majka i otac ostali u Tovarniku živjeti. Dana 23/24. rujna 1991. godine, dok se otac nalazio izdvojen zajedno sa ostalim mještanima Tovarnika, pristupio mu je Živorad Medić, pozvao oca i Ivana Zelića da istupe iz grupe i odveo ih u stanicu milicije. Tijelo oca je ekshumirano.

Svjedok Dane Ćurić, sin ubijenog mještanina Tovarnika Mate Ćurića (iskaz dao u istrazi 22. prosinca 1999. godine)

Svjedok nema saznanja tko je ubio njegova oca. Čuo je priču, misli od Bože Bazine, da su svjedokov otac i još tri osobe morale ići sahraniti Antu Markanovića, koji je umro od batina. Svjedokov otac i te tri osobe odvedene su iz zatvora i nakon što su sahranili Antu Markanovića u zatvor nisu vraćene.

Svjedokova majka Ivka se raspitivala za supruga. Zet od osobe prezimenom Zec udario ju je kundakom puške i izbio joj dva zuba.

Svjedok je rekao da Božo Bazina ne želi ništa reći što se događalo u Tovarniku. Čuo je različite priče o sudbini oca. Jedna je da je otac tučen lopatom, da su ga napola živog zakopali.

U istrazi je rekao da je njegov otac ubijen za vrijeme okupacije Tovarnika. Otac je bio zatočen u kući dr Cveića. U zatvoru je umro Ante Markanović i njegov otac je naglas molio „Oče naš“. Kada je u prostoriju ušao opt. Miljković zv. „Kika“ pitao je svjedokova oca: „Tko će za tebe izmoliti Oče naš“, nakon čega je njegov otac bio određen s još trojicom mještana da sahrane Antu markanovića i više se nikada nije vratio u zatvor. Tijelo svjedokova oca je ekshumirano.

Svjedokinja Ana Šišić, supruga ubijenog mještanina Tovarnika Joze Šišića (iskaz dala u istrazi 22. prosinca 1999. godine)

Trećeg dana nakon što je protjerana u Šid vratila se u Tovarnik. Čula je da je ubijen njezin suprug, no ne i tko ga je ubio. U Tovarniku je ostala 17 dana. Za vrijeme dok je bila u Tovarniku ošamario ju je Aco Stanimirović. Neki Tovarničani Srbi govorili su svjedokinji da joj nije mjesto u Tovarniku.

Svjedokinja se nije kretala po selu, krila se, jer se bojala da će i nju ubiti. Vojnici koji su došli iz Beograda u Tovarnik donosili su joj hranu tih 17 dana dok je boravila u Tovarniku. Između sebe su prikupili novac i dali joj kako bi mogla otići do Šida, jer se plašila ostati u Tovarniku.

U istrazi je rekla da je njezin suprug Jozo Šišić nakon pada Tovarnika prenoćio u kukuruzu, a zatim je došao kući. U njihovu kuću došle su osobe s čarapama na glavi, namazani crnom bojom. Odmah su pucali po dvorištu. Supruga i svjedokinju su istjerali u dvorište, prislonili ih rukama na zid, pucali su između njih, vrijeđali su ih i maltretirali. Nakon toga su izveli njezina supruga na ulicu, a svjedokinju su vratili u kuću. Izvršili su pretragu kuće, tražili su oružje i njihove sinove. Nakon toga odveli su ih do kuće pravoslavnog sveštenika odakle je ona odvedena u Šid. Čula je da je njezin suprug ubijen iste večeri pred kućom pravoslavnog sveštenika u Tovarniku.

Svjedokinja Marica Grgić, supruga ubijenog mještana Tovarnika Đure Grgića (iskaz dala u istrazi 21. prosinca 1999. godine)

Nakon što su je pustili iz Šida jedno vrijeme je bila kod kćerke u Beogradu i kod srodnika u Gibarcu. Par puta je dolazila u Tovarnik. Prvi put je došla 7. ili 8. listopada 1991. godine, kada joj je jedna osoba javila da se njezin suprug nalazi u Tovarniku. Do Božića 1991. godine dva do tri puta je dolazila u Tovarnik i istoga dana se vraćala u Gibarac ili Beograd. Rekla je da je bilo mještana Tovarnika Srba koji su je, kada bi došla, pozdravljali. Kada je dolazila u Tovarnik nitko je nije tukao niti maltretirao. Od starijih mještana srpske nacionalnosti u Tovarniku čula je da Miloš Stanimirović „nije dobar“, pričalo se da je on ubijao i tukao.

U istrazi je rekla je njezin suprug Đuro Grgić ostao u mjestu nakon pada Tovarnika. Naoružane osobe, Srbi, došle su pred njihovu kuću i pod prijetnjom da će ih se pobiti odveli su ih u Šid. Tamo je ispitivana, a kada je izlazila iz sobe u kojoj je ispitivanje vršeno, na hodniku je vidjela supruga, bio je sav krvav. Suprug ništa nije smio reći, jer je pored njega bio stražar. Kasnije se vratila u Tovarnik, gdje joj je Aleksandar Trifunović rekao da je suprug ubijen sa još 13 osoba u dvorištu katoličke crkve i da je sahranjen u zajedničku grobnicu na katoličkom groblju. Rekla je da je suprugova majka prepoznala opt. Miloša Stanimirovića koji je došao sa naoružanim ljudima koji su ih istjerali iz podruma a zatim odveli u Šid.

Svjedok Marijan Jurić, sin mještana Tovarnika Ruže i Josipa Jurića (iskaz dao 24. ožujka 1999. godine i 22. prosinca 1999. godine)

Svjedok u kritično vrijeme nije bio u Tovarniku, nema neposrednih saznanja. Njegov brat Andrija Jurić bio je sa roditeljima i poznato mu je tko je tukao roditelje. Nakon smrti njihovih roditelja brat Andrija Jurić je prešao živjeti kod Ilije Stjepanovića. Svjedok gotovo da nije pričao sa bratom o događajima u Tovarniku, zbog toga što je to za njegova brata velika trauma i ne voli o tome pričati.

Svjedoku je Ilija Stjepanović, u Zagrebu 1993. godine rekao, da je vidio da je veća grupa osoba vodila vezane svjedokove roditelje. U toj grupi Ilija Stjepanović je prepoznao Miloša Stanimirovića, Duška Stupara zv. „Duja“, Stevana Adrića i jednog Sarapa. Vidio je da su posebno tukli svjedokova oca, da je otac padao. Svjedokova oca su tukli svi iz grupe, između ostalih i četiri nabrojene osobe.

Od drugih osoba je čuo da je njegova majka umrla od posljedica batina i da je otrovana u kući pokojnog dr. Cvejića, gdje je bio zatvor u vrijeme srpske okupacije Tovarnika.

Zamjenik ŽDO iz Vukovara predložio je da se izvanraspravno kao svjedoka sasluša Kata Kovačević iz Tovarnika.

Branitelji su bili suglasni s ovim prijedlogom.

Vijeće je donijelo Rješenje kojim je odeđeno izvanraspravno saslušanje Kate Kovačević u njezinoj kući u Tovarniku dana 17. studenoga 2010. godine u 10.00 sati.

Novo ročište za glavnu raspravu zakazano je za dan **29. prosinca 2010. godine u 9.00 sati.**

29. prosinca 2010. godine – nastavak dokaznog postupka

Postupak su pratili Veselinka Kastratović i Melanija Kopic, promatračice Centra za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek i Đuro Ivković iz OSCE-a.

Utvrđeno je da su na raspravu pristupili svjedoci Dragan Hajduk, Damir Alivojvodić i Andrija Glavašić.

Svjedočenje Dragana Hajduka

Svjedok nije ranije dao iskaz.

Naveo je kako je do rata živio u Tovarniku gdje je 23. rujna 1991. godine zarobljen i odveden u Cvejićevo kuću. Odveli su ga opt. Radoslav Stanimirović, opt. Branislav Jerković i treća njemu nepoznata osoba. Isti su bili u "milicijskoj odori" i imali su dugo oružje. Prvog dana u Cvejićevoj kući njega i osobu po nadimku "Subaša" naizmjenice su tukli Željko Krnjajić, koji je i vodio ispitivanje, opt. Miloš Stanimirović, opt. Stevan Srđić, opt. Duško Stupar, opt. Dragan Sedlić i Savo Ivanović. Sve naprijed navedene svjedok poznaje i nema dvojbe u identitet istih.

Svjedok je bio vezan za stolicu na način da su mu ljepljivim trakama vezali ruke za naslon stolice, a noge za noge stolice. Zдали su mu pedesetak udaraca rukama i nogama, a opt. Duško Stupar tukao ga je palicom dužine 40-50 cm, nakon čega je pao u nesvijest te su ga odveli u susjednu prostoriju. Vratili su se kasnije kad se osvijestio i ponovno ga odveli na ispitivanje. Tukli su ga naizmjenice svi koji su se nalazili u prostoriji. Naveo je kako ih je djelomično vidio jer su mu prilazili i s leđa, no poznao ih je po glasu i siguran je da su ga tukli opt. Miloš Stanimirović, opt. Stevan Srđić, opt. Dušan Stupar, opt. Dragan Sedlić i opt. Željko Krnjajić koji je vodio ispitivanje. Tog prvog dana, noću, tukli su ga još dva puta i opet su to bili opt. Željko Krnjajić, opt. Miloš Stanimirović, opt. Dragan Sedlić te Savo Ivanović i Duško Grković. Toga prvog dana osim što su ga tukli prikopčali su ga na agregat s kojeg je išla struja, a agregatom je upravljao opt. Dušan Stupar. Još su ga dva puta priključivali na agregat te bi uz batinjanje i struju padao u nesvijest.

Svjedok je rekao kako je u Cvejićevoj kući bio 10-15 dana, nakon čega je odveden u Šid, te nakon par dana u logor Begejce. Iz Begejaca je razmijenjen na slobodni dio RH, a u Tovarnik se vratio kad je došla hrvatska vlast.

U tih 10-15 dana svakodnevno je dobivao batine. Jednom prilikom je čuo rafal nakon čega je u prostoriju ušao opt. Željko Krnjajić s čizmama na nogama koje su bile krvave. Isti je tražio da mu obriše čizme, ali svjedok izmučen batinama nije to mogao učiniti, a i bilo mu je svejedno što će se dogoditi ako to ne učini. Nakon što mu svjedok nije obrisao čizme opt. Željko Krnjajić udario ga je prvo pesnicom te je svjedok pao, a nakon toga ga je udario desetak puta nogama po tijelu i rekao da je tako obrisao čizme.

Drugom prilikom opt. Željko Krnjajić ga je izveo iz Cvejićeve kuće u dvorište ruku vezanih lisicama. Tada je trebao biti strijeljan, ali je naišao Živan zvani "Brico" i Živorad Medić i svjedok je uspio viknuti: "Žile"! Nakon toga njih dvojica su ušla u kuću i svjedok smatra da su se isti zauzeli za njega te ga nisu streljali.

Rekao je da su po njega dolazili opt. Branislav Jerković i opt. Radoslav Stanimirović gotovo svakodnevno te je morao utovarivati pokućstvo, stoku i ostalo u kamione koji su to onda odvozili u Srbiju.

Naveo je kako mu je opt. Miloš Stanimirović "ekserom" probio uho te ga je više puta nožem ubo u leđa i vrat te da i danas od toga ima ožiljke.

Svjedok nije vidio niti jedno ubojstvo u Tovarniku, ali je čuo riječi opt. Miloša Stanimirovića: "Ubio sam Mirka Grgića šumara, sad mogu ubiti i tebe." Vidio je modrice na drugim zarobljenicima u Cvejićevoj kući, čuo je jauke kad bi ih ispitivali, ali nije vidio tko je to činio.

Svjedok nije postavio imovinskopравни zahtjev. Naveo je kako zna da opt. Miloš Stanimirović živi u Vašici, a zna gdje su i drugi optuženici.

Na pitanje zamjenika ŽDO Vukovar izjavio je da je njegovu kuću zapalila opt. Katica Maljković, za koju zna da je umrla u Ilincima prije otprilike godinu dana. Opt. Katica Maljković je rođena sestra njegove majke. Nakon što je zapalila kuću rekla je da je zapalila kuću ustaškinje.

Na pitanje branitelja Glokovića izjavio je da je osim njega u Cvejićevoj kući bilo još oko dvadesetak zarobljenika od kojih se sjeća Kreše Puljića i Ilije Džamba koji su ubijeni. Zna dosta osoba po nadimcima, ali navodi kako bi bolje mogao kazivati Mirko Glavašić koji je doveden zajedno s njima kao i neki stariji ljudi. Sjeća se da je s njim bio i Mirko Markutović te Pavo Donković.

U nastavku predsjednik vijeća ukazao je da je svjedokinja Kata Kovačević sasušana na licu mjesta, u Tovarniku, 17. studenog 2010. godine te je uz suglasnost stranaka Vijeće donijelo Rješenje da se njezin iskaz pročita.

Iskaz svjedokinje Kate Kovačević:

Svjedokinja je živjela sa suprugom, 3 kćerke i 3 sina u Tovarniku. Djeca nisu bili s njima u vrijeme okupacije Tovarnika. Kad je došla vojska svjedokinja je odvedena u Cvejićevu kuću gdje su joj prijeli. Za to vrijeme opt. Dragan Sedlić ju je dva puta ošamario, vukao za kosu i uho te je na uhu imala krastu 2 mjeseca. Prisilio ju je da imovinu ostavi njemu, što je morala i potpisati. Njenog supruga odveli su prije nje, a kasnije je čula da je ubijen.

Šest tjedana boravila je u kući Momčila Stojanovića odakle ju je svakodnevno odvodio opt. Miloš Stanimirović, a tukao opt. Dragan Sedlić. Ubojstva u Tovarniku nije vidjela, ali je vidjela, dok je radila u polju, kako se odvoze stvari Hrvata u Srbiju.

Glavna rasprava odgođena je za 11. veljače 2011. godine u 9,00 sati, kada će biti pozvani svjedoci Damir Alivojvodić i Andrija Glavašić.

Zapažanja monitora:

- *Svjedok Dragan Hajduk na današnjem ročištu iskazao je kako je bio zarobljen, zatočen i zlostavljan u Cvejićevoj kući. Budući nije do sada iskazivao davanje iskaza trajalo je vremenski dugo pa je sudac ostalu dvojicu svjedoka koji su trebali iskazivati na današnjem ročištu pozvao za 11. veljače 2011. godine.*

11. veljače 2011. godine – nastavak dokaznog postupka

Suđenje su pratili: Veselinka Kastratović iz Centra za mir, nenasilje i ljudska prava iz Osijeka, Đuro Ivković iz OESS-a iz Zagreba, volonteri Službe za podršku svjedocima na Županijskom sudu u Vukovaru

Predsjednik Vijeća izvijestio je stranke i sudionike postupka da je postupak protiv opt. Katice Maljković obustavljen zbog smrti optuženice. Uvidom u izvod iz knjige umrlih¹⁴ Sud je utvrdio da je optuženica umrla dana 13. prosinca 2006. godine.

U nastavku dokaznog postupka saslušani su slijedeći svjedoci:

Svjedok Damir Alivojvodić

U kritično vrijeme bio je u Tovarniku. Po zapovijedi se javio u centar sela odakle je odveden u Šidu. U Šidu je rekao da ima sestru u Banovcima kod Beograda, gdje je bila udana. Iz Šida su ga pustili, otišao je kod sestre. U Tovarnik se vratio u studenome 1991. godine. Od oficira bivše JNA je dobio propusnicu i odobrenje da idu kući. Išao je raditi u Zadrugu u Tovarniku. Nitko ga nije zlostavljao. Nije vidio niti jedno ubojstvo, nije vidio da su nekoga tukli. Radio je u Zadruzi i stoga nije mogao vidjeti što se po selu događa.

Po povratku u Tovarniku vidio je opt. Miloša Stanimirovića. Hrvata u selu je bilo „ali sigurno manje od pola sela“¹⁵. Hrvati su nosili bijele trakice na reverima. Kuće Hrvata nisu bile obilježene. Svjedok je čuo da su neki ljudi sahranjeni i da je sahranu obavio pokojni velečasni Burik. Ne zna koliko je ljudi stradalo.

Opt. Stevana Srđića svjedok poznaje, išao je sa njim u školu, služili su zajedno bivšu JNA. Ne zna je li optuženik sudjelovao u kakvim nezakonitim radnjama. Viđao ga je u Tovrniku, dolazio je u Zadrugu, viđao ga je i po selu.

¹⁴ Izvod iz knjige umrlih, Katica Maljković umrla 12. prosinca 2006. godine. Sud je izvod dobio na uvid dana 1. veljače 2001. godine.

¹⁵ Zapisnik s glavne rasprave br. K-6/01 od 11. veljače 2011. godine, str. 2

Svjedok Andrija Glavašić

U kritično vrijeme živio je u Tovarniku. Ne zna je li u Tovarniku postojao kakav štab TO, nije se kretao po selu, „bojao sam se svoje sjene“. Od drugih je čuo da su Hrvate odvodili u kuću dr. Cvejića, no, nema neposrednih saznanja o tome. Nije vidio ubojstva niti krađu imovine. Čuo je da se odvoze vrednije stvari mještana Tovarnika, ali ne zna tko je to činio.

Iz Tovarnika je protjeran 18. travnja 1992. godine. Opt. Dragan Sedlić dolazio je po svjedoka i vodio ga na ispitivanje. Svjedok je rekao da je optuženik dolazio po njega po zapovijedi svjedoku nepoznatih osoba iz zapadne Slavonije. Na tim ispitivanjima svjedoka je nekoliko puta tukla jedna osoba iz zapadne Slavonije. Svjedok je više puta naglasio da su ga spasili Savo Ivanović i Živan Stanimirović. Rekao je da je Savo Ivanović za njega garantirao svojom glavom da svjedok nije ništa kriv. Savo Ivanović je bio u krajinskoj miliciji.

Svjedok je rekao da je želio ići iz Tovarnika, ali mu osobe iz zapadne Slavonije nisu dopuštale sve dok je imao novaca. Nakon što su mu sve novce uzeli protjerali su ga u Srbiju. Rekao je da je 14 dana bio u Mitrovici odakle ga je spasio jedan čovjek iz Srbije koji je služio bivšu JNA sa svjedokovim bratom. Taj čovjek ga je čuvao iako su ga napadali zbog toga što ga je čuvao.

Svjedok je razmijenjen preko Crvenog križa u rujnu 1992. godine. Dana 18. rujna 1992. godine je došao na slobodni dio Hrvatske.

Svjedokinja Vera Šimunić

U kritično vrijeme živjela je sa suprugom Brankom i dvoje djece u Tovarniku. Supruga su odveli u studenome 1991. godine u Srbiju, bio je u logoru Stajicevo. Nakon tri i pol mjeseca suprug je razmijenjen, otišao je u neokupirani dio Hrvatske. Sa malodobnom djecom je živjela u Tovarniku do studenoga 1994. godine kada je uz pomoć UNPROFOR-a otišla u Vinkovce, gdje je tada bio njezin suprug.

Dok je živjela u Tovarniku imala je stalno problema. Skoro da nije smjela izaći iz kuće na ulicu, zvali su nju i djecu „ustaše“, pucali su po kući. Svjedokinja nije vidjela tko je pucao. Nisu ih tukli. Nije morala ići na prinudni rad, ali je morala raditi da bi prehranila djecu. Nije vidjela ubojstva, zlostavljanje ili pljačku imovne jer se nije kretala po selu. Zna da je štab TO postojao i da su u njemu bili ljudi iz sela, ali ne zna pojedinačno tko je bio član toga štaba. Zna da je postojala krajinska milicija, ali od optuženih zna da je jedino Stevan Srđić bio u toj miliciji.

Za vrijeme dok je njezin suprug bio zatvoren u kući dr. Cvejića dva puta je odlazila i pokušala ga „izvući“. Nosila mu je cigarete i sredstva za higijenu. Svjedokinja nije ulazila u kuću dr. Cvejića već je netko izlazio i ona bi predavala što je donijela suprugu.

Svjedokinja je rekla da je njezinom sinu Alenu, rođenom 1982. godine, jednom prilikom opt. Miloš Stanimirović rekao: „Ja sam ti pobio stričeve“¹⁶. Svjedokinja je čula priču da su oba njezina djevera izvedena iz podruma, odvedena kod pravoslavne crkve i tamo ubijena.

Svjedok Đuro Dominković

---

¹⁶ Zapisnik s glavne rasprave br. K-6/01 od 11. veljače 2011. godine, str. 4

Svjedok je uhićen 4 – 5 dana nakon pada Tovarnika. Uhićen je sa još 25 osoba. Odmah nakon uhićenja su ih tukli. Svjedoka je tukla njemu nepoznata osoba. U to vrijeme u Tovarniku su bila oklopna vozila bivše JNA iz Valjeva. Televizijska ekipa je nešto snimala. Svjedok je na par metara udaljenosti vidio Vojislava Stanimirovića. Svjedok je rekao da bi Vojislav Stanimirović mogao poznavati osobu koja je njega (svjedoka) tukla. Vojislav Stanimirović je izvukao Milu ili Mileta Ivančića, koji je bio bolestan. Dolazio je i u „plavu sobu“ u kući dr. Cvejića, prostoriju gdje su tukli zarobljene osobe. Vojislav Stanimirović je došao i utvrdio smrt Ante Markanovića, koji je umro od batina. Svjedok je rekao da ne može reći da je Vojislav Stanimirović ikoga tukao.

Nakon uhićenja svjedok je odveden u Šid, potom u Mitrovicu. Uhićen je 24. rujna 1991. godine. Grupu od 26 zarobljenika vratili su dana 30. rujna 1991. godine u Tovarnik, u kuću dr. Cvejića. Prve noći su ih odvodili u „plavu sobu“ i tukli. Svjedok nije vidio tko ga je tukao, bilo je tu pripadnika krajiške milicije, rezervista bivše JNA, osoba s kokardama, pet osoba s bijelim opasačima i šarenim uniformama. Sjeća se da je Ante Markanović 1. listopada 1991. godine, oko 8 sati preminuo od batina. Tijelo Ante Markanovića su stavili u deku i odnijeli na groblje. Toga 1. listopada 1991. godine deset ljudi su odveli iz kuće dr. Cvejića, svi su ubijeni.

Svjedok je 6. listopada 1991. godine uspio pobjeći u Šid odakle je otišao u svoje rodno selo u Bosnu i Hercegovinu. U periodu od 1. do 6. listopada 1991. godine svjedok je u šupi iza kuće dr. Cvejića kuhao za zarobljenike, išao je na prinudni rad. Svjedoka i druge zarobljenike i osobe koje su morale ići na prinudni rad čuvali su Miloš Stanimirović, Stevan Srdić, Dragan Sedlić, Dušan Grković, Milorad Devčić i Željko Krnjaić, koji je bio zapovjednik krajiške milicije. Svjedok je vidio Miloša Stanimirovića u zelenoj uniformi, s oružjem, ispred kuće dr. Cvejića. Rekao je da su svi drugi bili naoružani.

Svjedok nije vidio tko tuče zarobljenike u kući dr. Cvejića. Čuo je 2. listopada 1991. godine, dan nakon što je ubijeno 10 zarobljenika odvedenih iz kuće dr. Cvejića, da su iz Beograda došli neki ljudi i galamili i pitali tko je naredio ubojstvo zarobljenika. „Ti ljudi iz Beograda su vikali da zbog toga što je ubijeno ovih deset ljudi će biti onda ubijeni „njihovi“¹⁷.

Svjedok je rekao da su istoga dana kada je on zarobljen, u predjelu zvanom „Vrbare“, negdje oko 2 km od Tovarnika, na području Srbije, ubijeni Pavle Hapčak zv. „Baja“ i Marin Lovrić zv. „Džindža“. Ubila ih je ista osoba koja je tukla svjedoka.

U međuvremenu u sud se vratila **svjedokinja Vera Šimunić** o čemu su Predsjednika vijeća izvijestili volonteri iz Odjela za podršku svjedoka. Svjedokinja je izjavila da je prilikom svoga današnjeg svjedočenja pogrešno rekla kojem njezinom sinu se obratio Miloš Stanimirović.

Stranke i sudionici postupka suglasili su se da se ponovno sasluša svjedokinja Vera Šimunić.

U dopuni svoga iskaza **svjedokinja Vera Šimunić** je rekla: „Kada sam izašla nakon svjedočenja iz sudnice čekao me je sin Denis Šimunić i kada me je pitao: „Što je bilo?“, i kada sam mu ja rekla da sam u svjedočenju rekla da je Alenu rečeno tko mu je ubio stričeve, Denis je rekao: „Mama, nije rekao Alenu, već meni“. Zbog toga sam se ja vratila da objasnim o čemu se

---

¹⁷ Zapisnik s glavne rasprave br. K-6/01 od 11. veljače 2011. godine, str. 5

radi jer vjerujte prošlo je puno godina i ja sam mislila da je rečeno Alenu, a očigledno sam pogrešno smatrala da je rečeno Alenu, već je rečeno Denisu¹⁸.

Zamjenik ŽDO iz Vukovara predložio je da se kao svjedok sasluša Denis Šimunić. **Branitelji optuženika** suglasili su se s prijedlogom optužbe.

Vijeće je rješenjem odlučilo da će se saslušati svjedok Denis Šimunić.

Svjedok Denis Šimunić

U kritično vrijeme živio je sa roditeljima i bratom u Tovarniku. Iako je bio dijete sjeća se da je tata bio zarobljen i odveden u kuću dr. Cvejića te da je kasnije bio u logoru u Srbiji. Misli da su on, brat i mama otišli iz Tovarnika 1996. godine.

Svjedok je rekao da mu je u sjećanju ostao jedan događaj za koji nije siguran kada se dogodio, misli 1992. godine. Bio je sam na ulici ispred kuće gdje je živio sa bratom i majkom. Naišao je Miloš Stanimirović s još jednom osobom, svjedok misli sa sinom. Rekao je svjedoku: „Ja sam ti ubio stričeve.“¹⁹. Svjedok ne zna je li bilo još kakvog razgovora, u sjećanju su mu ostale navedene riječi.

Zamjenik ŽDO iz Vukovara ostao je kod prijedloga da se saslušaju svjedoci predloženi u optužnici, a koji do sada nisu saslušani. Predložio je da se kao svjedok sasluša svjedok Vojislav Stanimirović.

Branitelji optuženika nisu imali novih dokaznih prijedloga.

Vijeće je rješenjem odlučilo da će sljedeće ročište za glavnu raspravu biti održano dana **25. ožujka 2011. godine u 9.00 sati**. Kao svjedoci će biti pozvani Vojislav Stanimirović i Anica Vrančić.

25. ožujka 2011. godine – nastavak dokaznog postupka

Suđenje su pratili: Melanija Kopic i Veselinka Kastratović iz Centra za mir, nenasilje i ljudska prava iz Osijeka, Đuro Ivković iz OESS-a iz Zagreba, novinari, članovi udruge dr. Ante Starčević - Tovarnik

U nastavku dokaznog postupka saslušani su sljedeći svjedoci:

Svjedok Vojislav Stanimirović

Svjedok je iskazao kako je 1. rujna 1991. godine bio pozvan u Šid te mu je rečeno da bi trebao pristupiti rezervnom sastavu i organizirati sanitetsku službu za Zapadni Srijem. Svjedok je trebao po mjestima u koje bi ušla vojska organizirati ambulante što je on s 15. rujnom 1991. godine prihvatio. Nosio je SMB uniformu. Njegova supruga je od početka rujna 1991. godine radila kao liječnik u domu zdravlja u Šidu. Nakon što je organizirana prva ambulanta i to u Tovarniku, započela je zajedno s Draganom Martinovićem s radom u istoj. Dana 25. ili 26. rujna 1991. godine svjedok je dva puta ulazio u Tovarnik (mjesto u kojem je rođen). Razlog tomu je

¹⁸ Zapisnik s glavne rasprave br. K-6/01 od 11. veljače 2011. godine, str. 6

¹⁹ Zapisnik s glavne rasprave br. K-6/01 od 11. veljače 2011. godine, str. 2

bila obavijest da je jedan potporučnik JNA ranjen. Kad je došao pred kuću Nikole Matovine iz podruma su izišle četiri osobe hrvatske nacionalnosti, a ranjeni potporučnik je bio u kanalu. Tom prilikom prepoznao je Milku Matovinu i njenu svekrvu te Rajnu Idanović. Svi oni prebačeni su u Šid. Istoga dana ponovno je došao u Tovarnik. Razlog tomu dolasku bilo je uhićenje odnosno zarobljavanje Mije Ivančića. Svjedok je rekao kako je tu osobu ranije liječio jer se radilo o psihički bolesnoj osobi. Tu osobu također je prevezao u Šid. Svjedok je iskazao kako je jednom prilikom sanitetskim vozilom prevezao suprugu u Cvejićevu kuću, a radi utvrđivanja smrti osobe prezimena Markanović. Tom prilikom nije ulazio u kuću, a supruga mu je rekla da se radio o osobi koja je već 4-5 sati mrtva te je za istu izdala potvrdu o smrti. Pojasnio je da on potvrde o smrti nije izdavao jer za to nije bio ovlašten.

Na pitanje zamjenika ŽDO Vukovar, svjedok je odgovorio da je prilikom dolaska na zbirno mjesto zatekao cca 20-30 vojnika te osobu po imenu Mijo Ivančić. Okolo je stajalo više starijih osoba hrvatske nacionalnosti (možda i više stotina). Tada nije primijetio zlostavljanje osoba hrvatske nacionalnosti od strane vojske, ali je moguće da su osobe hrvatske nacionalnosti bile izdvojene. Pretpostavlja da su ondje bile i osobe koje su obuhvaćene optužnicom, jer vojska nije mogla znati tko je tko od mještana.

Na upit braniteljice odvjetnice Jasminke Mandić, rekao je kako opt. Stevana Srđića poznaje "relativno". Isti je mlađi od njega, a svjedok je iz Tovarnika otišao 1980. godine. No budući je kuća optuženog u ulici u kojoj je i svjedokova istog je poznavao.

Na upit predsjednika vijeća, da li se može sjetiti koji je vojnik bio pored njega, a koji je nešto kasnije ubio dvije osobe, svjedok je odgovorio da se ne sjeća. Zna da je u Cvejićevoj kući bio improvizirani zatvor, ali i sjedište milicije. Smatra da je zapovjednik milicije bio Ljubo Jorgić, a istog nije poznavao. Od osoba u miliciji sjeća se opt. Radoslava Stanimirovića i Save Ivanovića. Opt. Miloša Stanimirovića viđao je po selu, a isti nije bio u policiji već je imao SMB uniformu te nosio dugo naoružanje. Na kapi je imao grb sa četiri slova "s". Nije vidio što je isti radio, ali je iz priča čuo da su on i opt. Stevan Srđić, kojeg je rjeđe viđao, a koji je također bio u SMB uniformi i imao dugo naoružanje, privodili ljude na saslušanje u Cvejićevu kuću. Opt. Boška Miljkovića poznaje, također je bio u SMB uniformi i imao dugo naoružanje. Opt. Branislav Jerković je također bio u SMB uniformi, ali ne zna ništa konkretno o njemu. Opt. Milenko Stojanović je također bio u SMB uniformi. Opt. Nikola Tintor je bio u SMB uniformi i imao je oružje. Opt. Željko Krnjajić je bio u policijskoj uniformi, a njega i opt. Radoslava Stanimirovića vidio je u stanici milicije. Dok je prolazio pored Cvejićeve kuće primjetio bi da se u njoj nalazi 10-20 osoba hrvatske nacionalnosti koje su imale radnu obavezu. U Cvejićevoj kući bio je samo jednom i to zbog sumnje da se u sanitetskoj torbi Vlatka Dovičina, koji je inače sin Mihajla Dovičina, nalazi droga. Nakon uvida u sanitetsku torbu, pronašao je samo zavoje, analgetike, apaurine, a što inače čini sadržaj saniteske torbe. Vlatko Dovičin je po njegovim saznanjima bio veterinarski tehničar. U Tovarniku u to vrijeme nije živio jer nije bilo uvjeta za život, no svakodnevno su dolazili on ili supruga i hranili dva psa i kokoši u roditeljskoj kući. Kuće osoba hrvatske nacionalnosti bile su obilježene. U to vrijeme živio je u Šidu koji je 6 km udaljen od Tovarnika.

Sjeća se slučaja pok. Marina Popovića. Njegova majka Stajka pitala je svjedoka da li ima sanitetski materijal jer joj je sin ranjen i treba ga previti. Svjedok ju je uputio u ambulantu. Poslije mu je supruga ispričala da je otišla kod Marina Popovića koji je njoj i policiji ispričao da je Jovo Janjić došao kod njega da bi uzeo kravu. Tom prilikom Jovo Janjić pucao je u Marina Popovića, a po priči je Marin imao vile. Tako ranjen Marin Popović otišao je do svoje majke gdje je bio 3-4 dana. Budući se radilo o teškoj rani svjedokova supruga ga je prevezla u Šid radi snimanja. Svjedok je kod sebe imao i protokol iz Šida u kojem stoji da je Marin Popović sniman na rengenu. Isti je prebačen u Sremsku Mitrovicu.

Svjedok Franjo Džambo

Svjedok je ostao kod iskaza danog 21. prosinca 1999. godine. Živio je u Tovarniku prije okupacije sela. Kad je vojska napala selo uspio je otići prema Lovasu, a kasnije je konvojem izišao iz Iloka. U Tovarniku je ostao svjedokov otac. Čuo je da mu je otac nakon okupacije sela bio odveden u Šid, zatim u Mitrovicu, Stajicevo, a potom vraćen nazad u Tovarnik gdje je bio zarobljen u Cvejićevoj kući. To je čuo od Miše Dovičina koji je morao svjedokovog oca i još neke mještane Tovarnika sahraniti u masovnoj grobnici. Ne zna tko mu je ubio oca.

Svjedokinja Anica Vrančić

Svjedokinja je ostala kod svog ranijeg iskaza. Nadodala je kako je do 31. kolovoza 2000. godine živjela u Tovarniku zajedno sa suprugom, sinom i kćerkom. Pokojni učitelj Mijo Petković pričao joj je kako je vidio da je njenog supruga te Antuna i Berislava Šimunića vodila grupa vojnika među kojima je bio i opt. Miloš Stanimirović. Vodili su ih u suprotnom smjeru, a on im je rekao da su to dobri dečki. Jedan od vojnika mu je na to rekao: "jel tražiš da i tebe ubijemo?" Nakon što su se mimoišli začuli su se pucnji, i kad se okrenuo vidio je kako sva trojica; njezin suprug i braća Šimunići leže mrtvi. Mijo Petković joj nije rekao da je vidio tko je pucao. Njezin sin, koji je u to vrijeme imao 17 godina, bio je odveden u logor u Mitrovicu, zatim u Begejce, a nakon 3 mjeseca je razmijenjen te je došao na teritorij Hrvatske koji nije bio okupiran. Svjedokinja je napomenula kako smatra da je njenu obitelj zaštitio Vladimir Stanimirović koji je sada pokojni. Rekla je kako su hrvatske kuće bile obilježene bijelim zastavama, a Hrvati su morali nostiti bijele trake, kao Židovi. Stanje u selu je bilo strašno. Navela je kako nije mogla "nos promoliti" (zapisnik od 28. ožujka 2011. godine, str.7), te iz navedenog razloga nije mogla vidjeti da nekoga tuku, a kamoli ubijaju. Nije vidjela ni krađe. Za suprugovu smrt prvi put je čula od jedne mještanke koja joj je zamjerila što nosi šarenu maramu a muž joj je ubijen te bi stoga trebala prema običaju nositi crnu maramu. Maramu je nosila da bi izgledala starija i na taj način se skrivala.

Svjedokinja Šima Rapp

Ostala je kod svog ranijeg iskaza. Svjedokinja je iskazala kako su opt. Dušan Stupar i opt. Stevica Srdić sa još dvojicom iz paravojnih snaga došli po nju i supruga. Odveli su ih u Cvejićevo kuću gdje su ih razdvojili. Ondje je bila par sati na ispitivanju, nakon čega je puštena kući. Ispitivao ju je Ljubo. Dva do tri dana nakon toga po nju je došao sestrin svekar i odveo ju u Beograd. Ondje je napravila "pasoš" te otišla kod sestre u Njemačku. Ne zna što se sa suprugom događalo dok je bio u Tovarniku u zatvoru. Od jednih je čula da je ubijen, od drugih pak da nije, no sve su to bila nagađanja. Ne zna tko joj je rekao da je njenog supruga ubio opt. Miloš Stanimirović, no većina tih ljudi koji su pričali je pomrlo jer je od tada prošlo dosta vremena. Pričalo se da se opt. Miloš Stanimirović hvalio da je ubio devet ljudi, među kojima je i njezin suprug.

Svjedokinja Stajka Puljić

Svjedokinja je ostala kod svog ranijeg iskaza. Dodala je da je po dolasku na slobodni dio Hrvatske čula priču kako je opt. Miloš Stanimirović ubio njenog supruga. No to su sve nagađanja, a ona ne zna ništa konkretno o tomu.

Svjedok Ratko Dovičin

Svjedok do ove rasprave nije davao iskaz. Godine 1991. bio je student četvrte godine veterinarskog fakulteta, a u Tovarnik se vratio na poziv majke, u svibnju, nakon događaja u Borovu Selu. Priključio se policiji odnosno Zboru Narodne Garde, tj. hrvatskim snagama koje su

imale oružje. Dana 20. svibnja 1991. godine započeo je napad na Tovarnik. Dva, tri dana nakon toga zarobila ga je vojska JNA u Bapskoj. Vodili su ga na ispitivanje u Beograd, pa u Šid, a nakon toga vraćen je u Tovarnik. Po njega su došli opt. Stevan Srdić i Grković te su ga odvezli u Cvejićevu kuću. Tu prvu večer u kući su bili opt. Stevan Srdić, opt. Miloš Stanimirović, opt. Dušan Stupar zv. Duja, opt. Radoslav Stanimirović i neki Stevo iz Vojvodine. Te noći svjedok je rekao da su ga prebili kao "vola u kupusu". Sjedio je na zelenoj stolici, ruku vezanih plastičnim liscama, ispred njega se nalazio stol, a ispitivanje je vodio opt. Radoslav Stanimirović. Tukli su ga od poznatih: opt. Miloš Stanimirović, opt. Stevan Srdić te Stevo iz Vojvodine. Udarali su ga u leđa ili sa strane uvijek onda kad ne bi dobili očekivani odgovor. Netko od osoba koje su ga tukle bio je lijevak jer je dobivao i udarce s te strane. U jednom trenutku od udaraca nogom pao je na pod i tada su ga svi naprijed navedeni nastavili šutati. U tom trenutku, uslijed buke, probudila se osoba koju su zvali "Zenica " i on ga je također nastavio tući. Tu večer tukli su ga 4-5 sati i zadobio je na stotine udaraca. Opt. Stevan Srdić tukao ga je pendrekom ili nekim štapom. Opt. Miloš Stanimirović nosio je kapu na kojoj se nalazila zahrđala kokarda. Tukli su ga jer su mislili da ima radiostanicu u kući, budući mu je brat radio u pošti, no oni radiostanicu nisu imali. Tukli su i dvojicu mlađih osoba koje su dovezli iz Šida zajedno s njim, a koje nisu iz Tovarnika. Batine bi posebno dobivali po povratku vojnika iz Vukovara koji bi tada bili posebno ljuti. U Cvejićevoj kući bio je zatvoren do polovice 11. mjeseca 1991.godine. Iz zatvora je izišao zahvaljujući njegovoj majci koja je došla u zatvor kod Ljube i pretpostavlja, iako mu to majka nikad nije htjela priznati, da je dala dukate i svu zlatninu koju je imala i na taj način mu spasila glavu. Nakon toga Ljubo ga je pustio te su majka i on otišli za Šid, a zatim u Suboticu, Maribor i potom na slobodni dio Hrvatske.

Za vrijeme zatočeništva u Cvejićevoj kući danju je morao sahranjivati mrtve i obavljati druge poslove koje bi mu naredila milicija. U prostoriji je boravio sa Tomislavom Sljepčevićem zv. Subaša. Njega su posebno mučili. On je bio u zatvoru prije svjedokovog dolaska i kad je došao primijetio je plikove po njegovom tijelu od gašenja cigareta i ožiljke od udaraca. Između 15. listopada i kraja tog mjeseca, noću u prostoriju u kojoj su spavali, ušao je opt. Stevan Srdić i izveo Tomislava Sljepčevića. Ujutro mu je rekao da mu je prijatelj (mислеći na Ivkovića) pobjegao. Taj dan Ivan Muslinov i on dobili su zadatak da pokupe i sahrane tri osobe. U kanalu je prepoznao Tomislava Ivkovića, jer isti nije imao ruku. Misli da je druga osoba bila Pavo Vrančić, a treća osoba koju nije prepoznao imala je oko 50-ak godina. Prvi dan nisu uspjeli sve tri osobe sahraniti, pa su se vratili drugog dana i na mjestu zatekli pse i mačke kako trgaju iz vreća dijelove tijela. Za vrijeme zatočeništva u Cvejićevoj kući dobrano su ga pretukli još desetak puta. Tukli su ga par sati tako da od bolova ne bi mogao hodati. Šamare i povremene udarce po danu ne računa. Svaki put ga je tukla ista ekipa, a koju je već prije imenovao. Opt. Dušan Stupar zv. Duja bio je u prostoriji dok su ga ispitivali, ali ga nije tukao. Nije ga tukao ni opt. Radoslav Stanimirović. Tijekom boravka u zatvoru vidio je jedno ubojstvo iako je pravilo bilo da se takvo što ne gleda. Jednom dok je nosio kroz dvorište vodu vidio je kako jednu osobu odvodi druga osoba u poljski WC koji je bio pri kraju dvorišta. Pri tom je čuo riječi: "Obrade nemoj!" i kraičkom oka vidio kako je osoba koja se najvjerojatnije zove Obrad "sasula" rafal u osobu u WC-u. Sve to uspio je vidjeti jer su vrata bila otvorena. Nijednu od te dvije osobe svjedok nije poznao. Svi koji su bili zarobljeni morali su raditi kao robovi: nositi vodu, cijepati drva, prati. Svjedok je često morao prati krv na mjestima na kojima su tukli zarobljenike. Vidio je kad su osobe koje su tukle njega tukle i Marina Mitrovića. Čuo je kako je isti zapomagao, a tukli su ga par sati. U prolazu bi uspio vidjeti kako tuku i druge njemu nepoznate osobe. Vidio je Pavu Glavašića kako leži pretučen na daskama ispred Cvejićeve kuće. Jednom prilikom je vidio svađu između opt. Stevana Srdića i opt. Ace (Aleksandra) Trifunovića koji je bio predsjednik mjesne zajednice. Opt. Stevan je tom prilikom rekao: "Sad ćeš ti vidjeti, goriće, planuće!" ili nešto u tom smislu, nakon čega je otišao 50-ak metara kroz bašću Cvejićeve kuće. Svjedok je vidio kako se Srdić vraća, a nakon 10-ak minuta jedna kuća u tom pravcu je gorila, a po mišljenju svjedoka radilo se o djevojačkoj kući Acine žene, njenog brata ili roditelja.

Jednom prilikom vodili su ga da pokaže gdje je zakopao pušku. Bilo je to u ataru Bapske. Opt. Stevo Srđić je navaljivao da će ga ubiti, ako ne pronađe pušku. Tom prilikom vidio je da su zapalili traktor i prikolicu kod jednog bagremika. Vojska je pronašla oružje i tom prilikom dobio je najviše batina, a tukli su ga između ostalih i opt. Stevan Srđić i opt. Miloš Stanimirović. Svjedok je naglasio kako redovna vojska nije voljela ove iz milicije i za iste su govorili da su kukavice.

Na poseban upit zamjenika ŽDO Vukovar izjavio je kako mu je Tomislav Ivković rekao da su ga mučili zbog sumnje da posjeduje pištolj. Ivković mu je rekao da je čikove na njemu gasio opt. Stevan Srđić.

Svjedok Marijan Matijević

Svjedok je iskazao kako je zarobljen 21. rujna 1991. godine u Tovarniku. Odveden je prvo u Šid, a potom je više puta vožen u Mitrovicu i Beograd, da bi na kraju završio u Begejcima. Razmijenjen je 10.12.1991. godine te nema neposrednih saznanja o tomu što se u Tovarniku događalo za vrijeme okupacije.

Dokazni prijedlozi:

Zamjenik ŽDO Vukovar predložio je da se kao svjedok sasluša Ljeposava Stanimirović.

Vijeće je rješenjem odlučilo da će sljedeće ročište za glavnu raspravu biti održano dana **05. svibnja 2011. godine u 10.00 sati.**

5. svibnja 2011. godine – nastavak dokaznog postupka

Raspravu su pratili: Veselinka Kastratović iz Centra za mir, nenasilje i ljudska prava iz Osijeka, Đuro Ivković iz OSCE iz Zagreba.

Dio rasprave u kome je iskaz davala svjedokinja Ljeposava Stanimirović pratili su novinari lokalnih tiskanih medija, HRT ekipa, Danijel Rehak, predsjednik Hrvatskog društva logoraša srpskih koncentracijskih logora i Antun Ivković, predsjednik Udruge dr Ante Starčević iz Tovarnika.

Svjedokinja dr Ljeposava Stanimirović

Do 25. kolovoza 1991. godine svjedokinja je radila kao zaposlenica Medicinskog centra u Vukovaru, kao liječnica. Toga dana otišla je kod srodnika u Šid u posjetu kod djece i supruga. Nakon tog vikenda, zbog ratnih događanja, nije se mogla vratiti u Vukovar. Suprug i ona su bili bez posla s dvoje malodobne djece.

U dva navrata se obraćala za pomoć dr Radosavcu, direktoru Doma zdravlja u Šidu. Krajem rujna ili početkom listopada 1991. godine ponuđen joj je posao liječnice u ambulanti u Tovarniku. Suprug je ubrzo mobiliziran. U ambulanti u Tovarniku svjedokinja je radila sa dr. Draganom Martinovićem i sestrom Slavicom Bakrač. Prije rata svi su bili zaposlenici u Medicinskom centru u Vukovaru.

Svjedokinja i njezina obitelj stanovali su u Šidu. Sa kolegama je na posao išla „Fićom“, koji im je dao na korištenje dr Radosavac. Svjedokinja je rekla da je svim osobama koje su joj se obraćale za medicinsku pomoć davala pomoć u skladu s pravilima medicinske struke, kako vojnicima, civilima, tako i osobama koje su se nalazile zatočene u Cvejićevoj kući, gdje je bila smještena milicija.

Po Ženevskim konvencijama liječnici su obvezni obaviti mrtvozorstvo. Jednom su je zvali iz milicije da dođe u Cvejićevo kuću radi utvrđivanja smrti jedne muške osobe čijeg se imena ne sjeća. Osim toga puta još dva puta je išla na očevid. Jednom je išla sa milicijom i medicinskom sestrom u smjeru Šida, nakon prelaska pruge, u jednom kanalu je bilo mrtvo žensko tijelo. Ne sjeća se imena i prezimena te osobe. Izdala je potvrdu o smrti te osobe. Sjeća se da je na tijelu mrtve žene vidjela rane od vatrenog oružja. U blizini mjesta odakle su iz kanala izvadili tijelo već je bio pripremljen traktor kojim su odvezli tijelo sahraniti ga.

Svjedokinja se sjeća da su pred ambulantu traktorom dovozili tijela radi pregleda. Dovezle su ih osobe obučene u SMB uniforme, koje svjedokinja nije poznavala. Na nekim tijelima se vidjelo da su usmrćena prije više dana (vidljive su bile truležne promjene na tijelima). Ne nekim tijelima se vidjelo da su usmrćena iz vatrenog oružja. Neka tijela su bila raskomadana, nedostajali su dijelovi tijela, nije se moglo reći točno o kakvim se ozljedama radi. Svjedokinja je u takvim slučajevima napisala da je do smrti došlo uslijed eksplozije. Na jednom ili dva tijela koja su bila dovezene pred ambulantu svjedokinja nije vidjela ozljede od vatrenog oružja, radilo se o starijim osobama. Smatrala je da se radi o prirodnoj smrti.

Rekla je da vjeruje da su svi koji su radili kao medicinski djelatnici radili u skladu s Hipokratovom zakletvom. U najvećem broju slučajeva uz tijela nisu imali nikakvu dokumentaciju ali su oni unatoč tome napisali potvrdu o smrti i omogućili da tijela budu sahranjena. Zna da je vršen upis u matične knjige na temelju dokumenata koje su liječnici izdavali.

Nakon što joj je predložena dokumentacija: „lekarski izveštaji o uzroku smrti“ i „potvrde o smrti“ za osobe: Đuru Došena (naveden uzrok smrti - eksplozija), Ružu Ivković (naveden uzrok smrti - dijabetes mellitus), Danijela Perkovića (naveden uzrok smrti - eksplozija), Rudolfa Rappa (naveden uzrok smrti - eksplozija), Ivana Jurića (naveden uzrok smrti - eksplozija), Damira Radića (naveden uzrok smrti - eksplozija), Tomislava Karačića (naveden uzrok smrti - eksplozija), Pavka Liparić (naveden uzrok smrti - dijabetes mellitus), svjedokinja je rekla da je potpis na tim dokumentima njezin, da je upisivala uzrok smrti. Osim Rudolfa Rappa, koji joj je poznat, kod koga je evidentirala kao uzrok njegove smrti eksploziju, niti jedno drugo ime svjedokinji nije poznato. Oznaka „E 923“ je bila po tadašnjim međunarodnim standardima oznaka za sve ozljede od vatrenog oružja.

Svjedokinja je rekla da je „lekarski izveštaj o uzroku smrti“ i „potvrdu o smrti“ izdala i za osobu imenom Ante Markanović. To je osoba čije je mrtvo tijelo pregledala u Cvejićevoj kući. Na tijelu je vidjela mrtvačke pjege. Unatoč činjenici da je pedijatrica i nije se u praksi susretala s pregledima mrtvih tijela, u konkretnom slučaju je zaključila po mrtvačkim pjegama da je osoba bila mrtva 5 – 6 sati prije njezina dolaska u Cvejićevo kuću. Svjedokinja je, u sobi gdje je pregledala mrtvo tijelo, vidjela još nekoliko osoba koje su bile uplašene. Raskopčala je košulju na mrtvom tijelu. Na prednjoj strani tijela i na glavi nije vidjela mehaničke povrede ili rane od vatrenog oružja.

Sjeća se Marina Popovića, čija je majka Stajka susjeda njezina supruga u Tovarniku. Majka Marina Popovića obratila se njezinu suprugu i tražila da joj da sanitetski materijal, koji ju

je uputio u ambulantu kod svjedokinje. Nakon par sati majka je došla do njih i rekla da ne može sama pomoći sinu i zamolila ih za pomoć. Svjedokinja i medicinska sestra su „Fićom“ otišle u kuću Popovića, gdje su ih dočekali Marin Popović, njegova majka i supruga. U trenutku kada su ušle u dvorište te kuće došla su četiri pripadnika milicije. Jedan je bio Ljubo, zapovjednik milicije u Tovarniku. Ostalu trojicu nije poznavala. Rekla je da među tim policajcima nisu bili Miloš i Radoslav Stanimirović. Milicajci su htjeli odvesti Marina Popovića sa sobom. Svjedokinja ih je molila i rekla da će ona biti odgovorna za njega, da ne mogu uzeti ranjena čovjeka. Na Marinu Popoviću je vidjela prostrijelne i ustrijelne rane na vratu i na grudima, rane su se gnojile, bio je u vrlo lošem stanju. Nakon što su mu ukazali pomoć u ambulanti odvezle su ga u Medicinski centar u Šidu, gdje ga je pregledao vojni kirurg, koji se začudio da je ranjenik preživio sa svim tim ozljedama. Kako mu vojni liječnik nije mogao pomoći, jer se radilo o civilu, svjedokinja je odvezla Marina Popovića u civilni dio Medicinskog centra u Šidu odakle je upućen na daljnje liječenje u Srijemsku Mitrovicu. Ne zna njegovu daljnju sudbinu. Rekla je da je podatak o predaji Marina Popovića u Medicinskom centru u Šidu zabilježen u hitnoj pomoći. Svjedokinja je rekla da joj Marin Popović uz put nije rekao tko ga je ranio, no, po selu se pričalo, a to je rekla i majka Marina Popovića, da ga je upucala osoba imenom Jovo, zvani „Crni Jovo“.

Nadalje, svjedokinja je rekla da je neke podatke u „potvrdu o smrti“ i „lekarski izveštaj o uzroku smrti“ unosili ona, neke medicinska sestra, a neke možda i matičar.

Sjeća se da su osobe koje su bile zatočene u Cvejićevoj kući, ako bi imale neku akutnu bolest, dovodili u ambulantu na pregled. Svjedokinja je rekla da je svima pružala liječničku pomoć. Sjeća se Bože Bazine, koji sada živi u Tovarniku, i danas ima njezinu „ispričnicu“, odnosno medicinsku dokumentaciju na temelju koje je bio pošteđen prisilnog rada. Rekla je da njoj na pregled nikada nije dovedena niti jedna osoba koja bi imala vidljive ozljede zadobivene uslijed zlostavljanja.

Svjedok Miroslav Šijaković, oštećenik

Ostao je kod iskaza danog u istrazi dana 22. prosinca 1999. godine. Ne postavlja imovinsko pravni zahtjev.

Svjedokinja Marica Kovačić, oštećenica

Ostala je kod svog iskaza danog u istrazi dana 22. prosinca 1999. godine. Potražuje naknadu štete za smrt brata Ivana Adamovića.

Svjedok Mato Maloševac, oštećenik

Ostao je kod iskaza danog u istrazi dana 22. prosinca 1999. godine. Rekao je da postavlja imovinsko pravni zahtjev. S odštetnim zahtjevom je upućen u građansku parnicu.

Svjedok Antun Glibo, oštećenik

Ostao je kod svog iskaza danog u istrazi dana 22. prosinca 1999. godine. Ne postavlja imovinsko pravni zahtjev.

Stranke i sudionici postupaka suglasili su se da Predsjednik Vijeća sasluša svjedoka Pavu Marinkovića u njegovoj kući u Tovarniku, dana 19. svibnja 2011. godine u 10,00 sati.

Vijeće je rješenjem zakazalo novo ročište za glavnu raspravu za dan 27. svibnja 2011. godine, u 9.00 sati.

Na raspravu će biti pozvani svjedoci: Ivan Lovrić, Eva Bojarević, Zvonimir Šarčević, Franjo Došen, Milan Kuzmić i Slavica Popović.

27. svibnja 2011. godine – nastavak dokaznog postupka

Raspravu su pratili: Veselinka Kastratović i Miren Špek iz Centra za mir, nenasilje i ljudska prava iz Osijeka, Đuro Ivković iz Ureda OESS-a u Zagrebu, predsjednik Udruge dr. Ante Starčević – Tovarnik, te volonter Ureda za pružanje podrške svjedocima/žrtvama u sudskim postupcima

Na glavnu raspravu su pristupila tri svjedoka dok četiri svjedoka nisu.²⁰

Svjedok IVAN LOVRIĆ

Nakon što je svjedok naveo da je u Tovarniku živio od 1988., te da je dan poslije kirvaja u Tovarniku napustio Tovarnik te otišao prema Lovasu, predsjednik vijeća je utvrdio da isti nije Ivan Lovrić o kojem je bilo riječi u prijašnjim iskazima svjedoka, već je on jedan on trojice osoba s istim imenom i prezimenom koji žive na tom području. Svjedok nema saznanja o događajima u Tovarniku.

Svjedok PERO MARKANOVIĆ

Svjedok je ostao pri svom iskazu kao na zapisniku od 23. ožujka 1999. i 10. lipnja 2010., te je iskaz nadopunio izjavivši da nema neposrednih saznanja o smrti svoga oca, a ista je nadopunjavao kroz razgovor s ljudima koji su ostali u Tovarniku, poput Dragana Nakića i Pere Nikolića.

Također je napomenuo da je čuo *neformalne priče* koje su upućivale na to da su M. i R. Stanimirović, Srđić i Stupar „odlučivali o životu i smrti“, ali nema konkretna saznanja o tome.

Na upit predsjednika vijeća o tome kako zna da su mu oca tukli i mučili, svjedok je naveo da su mu o tome govorili Đuro Dević i Ivan Palijan. Misli da Đuro Dević sada živi u Tovarniku.

Na upit zamjenika ŽDO Vukovar, o okolnostima smrti njegovog oca, svjedok je naveo da je umro na rukama Pere Nikolića, a da mu je Đuro Dominiković rekao kako je „dugo krkljao“ uslijed ozljeda, odnosno batina.

Svjedok je po završetku unošenja iskaza u zapisnik dodao kako je uz brata i majku prisustvovao ekshumaciji tijela oca te da je košulja bila natopljena krvlju, a da je nosila oznake po kojima je

²⁰ Od četiri svjedoka koji nisu pristupili, svjedokinji Slavici Popović poziv na glavnu raspravu nije uredno dostavljen, a svjedok Jozo Vrankić će biti saslušan 8. lipnja u Tovarniku.

znao da je riječ o njegovom ocu. Također je naveo da su svjedok i brat sudjelovali u obrani Tovarnika.

Svjedok TOMO JURIĆ

Svjedok je ostao pri svom iskazu od 16. svibnja 1994. te je dodao da je izašao iz Tovarnika nakon što je Tovarnik zauzet i nije se vraćao dok je isti bio okupiran. Suprugu su mu ubili u Tovarniku, ali nema neposredna saznanja na koji način je ubijena, osim što je čuo da ju je ubio netko iz Valjeva.

Na upit zamjenika ŽDO Vukovar, o njegovoj kćerki, svjedok je naveo da su nakon okupacije Tovarnika kćerku pustili da ide za Šid, dok su njegovu suprugu, a njezinu majku, zadržali i ubrzo ubili.

Stranke i sudionici postupka suglasili su se oko čitanja iskaza 15 svjedoka koje su svoje iskaze dali ranije te iskaza Pave Marinkovića kojeg je vijeće saslušalo u njegovoj kući 19. svibnja 2011.

Vijeće je ukazalo na dostavu smrtnih listova Matičnog ureda Tovarnik.

Stranke i sudionici postupaka suglasili su se da Predsjednik Vijeća sasluša svjedoka Jozu Vrankića u njegovoj kući u Tovarniku, dana 08. lipnja 2011. godine u 09,30 sati.

Vijeće je rješenjem zakazalo novo ročište za glavnu raspravu za dan 12. srpanj 2011. godine, u 9.00 sati.

Na raspravu će biti pozvani svjedoci: Eva Bojarević, Slavica Popović te Vjekoslav Mioković.

12. srpnja 2011. godine – nastavak dokaznog postupka

Raspravu su pratili: Miren Špek iz Centra za mir, nenasilje i ljudska prava iz Osijeka, Đuro Ivković iz Ureda OEES-a u Zagrebu, predsjednik Udruge dr. Ante Starčević – Tovarnik te volonterka Ureda za pružanje podrške svjedocima/žrtvama u sudskim postupcima

Na glavnu raspravu je pristupio jedan svjedok, dok dvoje svjedoka nisu pristupili.²¹

Svjedokinja SLAVICA POPOVIĆ

Nakon okupacije Tovarnika, svjedokinja je zajedno sa ostalim mještanima zarobljena te prebačena za Šid, gdje su se razdvajali muškarci od žena. Njoj je dopušteno da ode kod rodbine u Gibarac.

U Šid se dolazila raspitivati o suprugu i situaciji u Tovarniku, a jednom prilikom je naišla na svog bivšeg susjeda dr. Vojislava Stanimirovića koji joj je rekao kako je njezin suprug Marin Popović živ i da se nalazi kod kuće u Tovarniku.

²¹ Svjedok **Vjekoslav Mijoković** nije pristupio pa će se isti ispitati na sljedećem ročištu zakazanim za 12. rujna 2011., a svjedokinja **Eva Bojarević** je putem Ureda za pružanje podrške svjedocima/žrtvama Vukovar obavijestila sudsko vijeće da uslijed svoje starosti nije u mogućnosti pristupiti sudu.

Svjedokinja se uputila za Tovarnik gdje je naišla na zapaljenu kuću. Zbog toga se preselila kod susjeda, dok je njezin suprug bio zatvoren u Cvejićevoj kući. Nakon nekoliko dana susrela je supruga, krvavog, s prostrijelnom ranom na vratu, pa je, prema iskazu svjedokinje, izgledao kao da ga je netko zaklao. Sakrio se u kuću svoje majke, njezine svekrve Stajke, a iz razgovora je saznala da su ga iz Cvejićeve kuće odveli neki „Šiđanin i sin od Trifuna-trgovca iz Tovarnika“.

Upitana od Predsjednika vijeća, svjedokinja je rekla da ne zna imena osoba koje su odvele njezina supruga. Rekla je da su svi u Tovarniku Trifuna zvali „Trifun-trgovac“, a da mu je sin mogao imati oko 22-23 godine. Od supruga je čula da su ga te dvije osobe vodile prema kukuruzima, i tijekom toga sprovođenja oštećenik je zadobio metke po tijelu. Uspio je preživjeti to pucanje. Izbjegavajući straže, jer je znao gdje se nalaze, uspio je doći do kuće svoje majke. Tu je vidjela supruga.

Svjedokinjina svekrva je nakon nekoliko dana otišla do liječnice u Tovarniku, dr. Ljeposave Stanimirović, kako bi, između ostalog, rekla za rane svog sina. Nakon toga su u kuću došli dr. Vojislav Stanimirović i dr. Martinović koji su pregledali rane, a ubrzo je nakon njih došla „neka nova milicija“ (prema iskazu svjedokinje) koja ga je odvezla za Šid na liječenje. Svjedokinja se isti dan susrela s dr. Ljeposavom Stanimirović u Tovarniku, koja je bila sretna jer je mogla pomoći suprugu svjedokinje, koji je potom prebačen za Mitrovicu.

Svjedokinja je bila prisiljena napustiti Tovarnik prije katoličkog Božića 1991. godine.

Tek nakon uspostave hrvatske vlasti na području Tovarnika, započelo se s individualnim iskopavanjima posmrtnih ostataka. Jednom je prilikom Marko Čurčić, koji i danas živi u Tovarniku, svjedokinji rekao kako misli da je njezinog supruga zakopao na njivi koju je za vrijeme okupacije obrađivao Aco Trifunović zajedno s još jednim čovjekom pod nadimkom Crni Jovo. Njiva je danas, kao i prije okupacije, u vlasništvu Leopolda Blaškovića. Tijelo Marina Popovića, svjedokinjina supruga, nije nađeno na toj lokaciji, stoga svjedokinja pretpostavlja da su ga premjestili.

Svjedokinja je za kraj iskazala te zamolila sudsko vijeće da samo želi da se nađu posmrtni ostaci njezinog supruga kako bi imala gdje da zapali svijeću, a da se s ostalima ne želi suditi, jer iznad nas ima Boga.

Stranke i sudionici postupaka suglasili su se da Predsjednik Vijeća sasluša svjedoka Evu Bojarević u njezinoj kući u Tovarniku dana 06. rujna 2011. godine u 10,00 sati.

Vijeće je rješenjem zakazalo novo ročište za glavnu raspravu za dan 12. rujna 2011. godine u 11.00 sati.

Na raspravu će biti pozvan svjedok Vjekoslav Mioković.

12. rujna 2011. godine – nastavak dokaznog postupka
--

Raspravu su pratili: Veselinka Kastratović i Miren Špek iz Centra za mir, nenasilje i ljudska prava iz Osijeka, Nebojša Paunović iz Ureda OESS-a u Zagrebu

Na glavnu raspravu nije pristupio svjedok **Vjekoslav Mijoković**.²²

Na prijedlog ŽDO Vukovar, pročitani su iskazi svjedoka Eve Bojarević i Joze Vrankića, a **uz suglasnost** ostalih stranaka.

Svjedokinja Eva Bojarević

Svjedokinja je svoj iskaz dala van glavne rasprave 6. rujna 2011. u svome domu u Tovarniku.

Iskazala je da je nakon okupacije Tovarnika zajedno sa suprugom krenula u koloni za Šid, gdje je jedan od lokalnih Srba ukazao na njezinog supruga pa su ih izdvojili i odveli na ispitivanje.

U Tovarniku su bili neko vrijeme u kući Milene Popović. Za vrijeme boravka u Tovarniku vidjela je opt. Miloša Stanimirovića.

Supruga nisu zlostavljali niti maltretirali. Svjedokinja nije vidjela da nekog tuku ili ubijaju. Ostalih saznanja nema. Ubrzo su ona i suprug iz Tovarnika otišli u Gibarac u Vojvodini, da bi nakon toga preko Mađarske otišli u progonstvo.

Svjedokinja je iskazala da je njezin muž poginuo nakon povratka iz progonstva. Pao je s bicikla i od posljedica pada preminuo. Sumnja da ga se netko želio riješiti jer puno toga zna.

Svjedok Jozo Vrankić

Svjedok je dao iskaz van glavne rasprave 8. lipnja 2011.

Prije rata je radio na željeznici, a iz Tovarnika je protjeran prvog dana okupacije. Njih petnaest (15) su izvedeni iz podruma, zajedno s tri osobe srpske nacionalnosti.

Dok su ih vodili kroz centar Tovarnika, uz put, vidio je mnoga tijela mrtvih osoba, prepoznao je tijelo Željka Vrančića i jednog od braće Šimunić. Čuo je da su njih ranije uhitili.

Svjedok je iskazao da su pucali na grupu zarobljenika u kojoj je bio, da su ih tukli, posebice u Šidu. Kasnije su prebačeni u jedan od logora. Od zlostavljača je prepoznao Janka Ostojića²³ te Stevana Srdića.

Sva ostala saznanja su mu posredna, preko supruge koja je umrla 1996.

Vijeće je **uz suglasnost stranaka** pročitalo **61 smrtni list**, koji su sačinjavali kao prilog potvrdu o smrti, ljekarski izvještaj²⁴ o uzroku smrti, prijavu o smrti ili izvještaj o smrti.

Kao uzrok smrti kod većine se navodi eksplozija²⁵, dok se u nekoliko slučajeva navodi *dijabetes mellitus* te prirodna smrt.

Radi digniteta žrtava navodimo sva imena iz zapisnika: *Đuro Grgić, Mato Živić, Željko Vrančić, Đuro Miklošević, Đuka Došen, Ivan Zelić, Josip Šarčević, Ruža Ivković, Josip Šišić, Ivan*

²² Nije obrazložen razlog njegovog nedolaska na glavnu raspravu.

²³ Protiv Janka Ostojića je 29.01.2001. donesena odbijajuća presuda te je postupak pravomoćno okončan. Tome je prethodilo razdvajanje postupka u odnosu na njega, Milenka Stupara, Strahinju Ergića, Dragoljuba Trifunovića, Đorđa Miljkovića i Miću Maljkovića.

²⁴ Ljekarski izvještaj dr. Ljeuposave Stanimirović te ostalih liječnika iz Šida.

²⁵ Dana 5. svibnja 2011. dr. Ljeuposava Stanimirović iskazivala je o uzrocima smrti pod oznakom „E 923“, koja je bila po tadašnjim međunarodnim standardima oznaka za sve ozljede od vatrenog oružja.

Adamović, Danijel Perković, Karlo Grbešić, Danijel Marinković, Marko Bošnjak, Ivan Džankić, Vojislav Selak, Felka Glibo, Marijan Mijoković, Franjo Kuzmić, Danica Milovanović, Antun Šimunić, Manda Živić, Krešimir Puljić, Đuro Puljić, Ilija Džambo, Ivan Maloševac, Mato Ćurić, Berislav Šimunić, Petar Milić, Stipo Milić, Adam Popović, Ivan Burik (katolički svećenik), Rudolf Rapp, Ivan Jurić, Ruža Jurić, Marko Šijaković, Miroslav Zelenika, Jelka Krnić, Anto Markanović, Mato Balić, Mladenka Kuzmić, Đuro Carić, Ivo Penava, Janja Jurić, Đuro Grgić, Stipo Kovačević, Pavle Milutinović, Stanoje Filipović, Damir Radić, Pavka Lipavić, Obren Obrenović, Stjepan Kovačević, Tomislav Karačić, Pavle Vrančić, Vasilka Lovrić, Branko Salajić, Tomislav Ivković, Dragica Vorgić, Zora Milovanović-Baličević, Antun Božić, Marin Lovrić.

Dokazni prijedlozi:

Zamjenik ŽDO Vukovar je predložio da se saslušaju **Slavica Bakrač** iz Tovarnika i **Blaženka Banovac** iz Vinkovaca na okolnosti smrti osoba čiji su smrtni listovi pročitani, a koje su radile kao medicinske sestre, a na što je ukazala svjedokinja dr. Ljeposava Stanimirović, te svjedok **dr. Dragan Martinovića** iz Šida koji je u potpisu „lekarskih izvještaja“.

ŽDO je također predložio da se sasluša kao svjedok **Božo Bazina** iz Tovarnika, na okolnost njegova zatočenja u Cvejićevoj kući.

Branitelji nisu imali dokaznih prijedloga te su se suglasili s navedenim prijedlozima.

Vijeće je rješenjem zakazalo novo ročište za glavnu raspravu za dan 04. studeni 2011. godine, u 9.00 sati.

04. studenoga 2011. godine – nastavak dokaznog postupka

Raspravu su pratili: Veselinka Kastratović, Vlatka Kuić i Miren Špek iz Centra za mir, nenasilje i ljudska prava iz Osijeka, Đuro Ivković iz Ureda OEES-a iz Zagreba, predsjednik Udruge dr. Ante Starčević – Tovarnik, predstavnik SDSS-a iz Vukovara, volonter Ureda za pružanje podrške svjedocima/žrtvama u sudskim postupcima, ostala javnost

Na glavnu raspravu su pristupila četiri svjedoka, dok svjedok **Božo Bazina**²⁶ nije pristupio.

Svjedokinja BLAŽENKA BANOVAČ rođ. NOVAK

Svjedokinja je otpuštena uz obrazloženje da je došlo do zamjene identiteta osobe te da ona niti nije medicinska sestra niti se nalazila u Tovarniku u inkriminirajuće vrijeme.

Svjedok dr. DRAGAN MARTINOVIĆ²⁷

Svjedok je iskazao da je do 1991. radio u Vukovarskoj bolnici, a živio u Šidu.

²⁶ Dostava poziva je bila uredna, no uslijed starosti svjedok nije pristupio raspravi. Sud će uz nazočnost stranaka u postupku svjedoka ispitati **15.11.2011.**, a zapisnik će biti pročitana na raspravi 03.01.2012.

²⁷ Svjedok je pozvan na okolnost da je za vrijeme okupacije Tovarnika bio liječnik koji je zajedno s dr. Ljeposavom Stanimirović izdavao „lekarske“ potvrde u kojima se utvrđivala smrt osoba.

Po primitku otkaza, tražio je posao drugdje, ali su ga odbijali uz činjenice da je radio u Hrvatskoj. Na poslijetku se zaposlio u Domu zdravlja u Šidu, gdje je angažiran na rad u ambulanti početkom listopada 1991., zajedno sa dr. Ljeuposavom Stanimirović. Radili su u smjenama, a on je radio i kao liječnik u ambulanti u Tovarniku. Često je putovao za Beograd i tamo ostajao nekoliko dana radi izvršavanja obveza iz specijalizacije (psihijatrija).

Nadalje, svjedok je iskazao da mu je nepoznata kuća dr. Cvejića i postojanje zatvora u Tovarniku, ali da mu je poznata stanica „milicije“. Obrazložio je to činjenicom da su ranjeni i mrtvi dovođeni u Dom zdravlja Tovarnik, i to u traktorskim prikolicama. On sam iz Doma zdravlja nije morao izlaziti, osim nekoliko puta, kada je odlazio u kućne posjete. Ranjene i mrtve pretežno je dovozila rodbina, te susjedi, no ne sjeća se je li ih dovozila i „milicija“.

Svjedoku je bilo nesporno da je radio kao mrtvozornik, no ne i kao forenzičar, u smislu izdavanja potvrda o smrti. Naveo je da je bilo i prirodnih smrti (vješanje), ali bilo je i smrti koje su evidentno nastale od gelera ili metka. Ne sjeća se da su kolegica Lj. Stanimirović i on u konzultaciji došli do dogovora da u dijagnozu pišu „vulnus lacerocontusum eksplozivum“²⁸, jer nisu znali kako da drugačije definiraju zatečene ozljede. Neka tijela su vidjeli i nekoliko dana nakon što je uslijedila smrt.

Na upit predsjednika vijeća, svjedok nije prepoznao niti jedno ime s optužnice, nije mu poznato tko bi u to vrijeme bio komandant stanice „milicije“ niti tko je obnašao vlast u okupiranom Tovarniku. Jedino ime kojeg se prisjeća je Trivun ili Tribun, a na pitanje braniteljice objasnio je da se radilo već tada o starijem čovjeku od nekih 80 godina.

Nakon što mu je predsjednik vijeća predočio potvrde o smrti s njegovim potpisom, svjedok se složio da je to njegov potpis te je objasnio da je istina da se oznakom E-923 označava način stradavanja prethodno objašnjen.

O ostalim okolnostima u Tovarniku svjedok je imao slaba sjećanja, pa tako nije čuo da su se događala ubijanja civila niti se sjeća da je itko od pacijenata govorio o nestalima/ubijenima. Ne sjeća se niti obilježavanja kuća stanovnika hrvatske nacionalnosti niti radnih obveza i paljenja kuća, iako mu je nesporno da je bilo zapaljenih kuća kao posljedica „ratnih dejstava“.

Svjedokinja SLAVICA BAKRAČ

Do 1998. je živjela, a od 1991. radila kao medicinska sestra u Tovarniku. Na početku je radila zajedno s dr.Lj.Stanimirović i dr. D.Martinović, a kasnije je dr.Martinović znao raditi i sam u poslijepodnevnim satima (bez sestre).

Svjedokinja je iskazala da su doktori i ona izlazili iz ambulante samo po pozivu, a da je u stanici „milicije“ bila svega dva do tri puta pružiti medicinsku pomoć. Zna i sjeća se da je stanica bila u Cvejićevoj kući. Ondje je zatekla i neke civile, ali se nije pitala zbog čega su ti ljudi ondje.

Od civila koji su dolazili u ambulantu sjeća se majke Marina Popovića te njezinog zahtjeva za ukazivanjem medicinske pomoći, na što je zbog težine rane, dr.Lj.Stanimirović istog odvezla „fićom“ u Šid.

---

²⁸ Lat. „Vulnus lacerocontusum“ - razderana i prignječena rana, a nastaje kombinacijom djelovanja sila gnječnja i trakcije. Ova rana uključuje i oštećenje dubljih tkiva.

Na upit predsjednika vijeća, svjedokinja je potvrdila da zna sve optužene osim Željka Krnjajića, posebno poznaje okr. Radoslava Stanimirovića kao „milicajca“ koji je živio u Šidu. Okrivljenike je vidala „uniformisane“.

Poznata su joj protjerivanja Hrvata iz Tovarnika, posebno nakon 1. listopada 1991., no ne sjeća se tko ih je činio. Ne sjeća se ostalih „milicajaca“ niti obilježavanja kuća.

Nadalje, ne sjeća se paljenja kuća, pljačke imovine, niti prelaćivanja ljudi u Tovarniku.

Na upit zamjenika ŽDO, izjavila je da se ne sjeća tko je bio glavni u selu, no da smatra da je to bio predsjednik mjesne zajednice.

Svjedokinja BLAŽENKA NOVAK

Od 1985. živjela u Šidu, zaposlena u Domu zdravlja Šid, a od 1991. u Hitnoj pomoći, pa je tako jednom prilikom nakon okupacije bila upućena u Tovarnik radi pružanja pomoći. Tada je po dolasku na katoličko groblje zamijetila sedam do dvanaest (7-12) mrtvih tijela.

Nije prepoznala nikoga niti im je mogla pružiti pomoć, a prema iskazu svjedokinje, radilo se o muškarcima i ženama u civilnoj odjeći, starosti iznad dvadeset godina.

Po završetku uputila se u štab TO-a i nakon razgovora s „komandantom“ zaključila je da je pozvana kako bi ukazala pomoć ranjenima, a ne izdavala smrtoznice ili potvrde o smrti.

Nadalje, bila je primorana odgovoriti odakle je, kako se zove, pa je izrazila mišljenje da bi ju sigurno ubili da su znali da je Hrvatica i odakle su joj roditelji.

O ostalim događajima svjedokinja nije imala neposrednih saznanja, jer u kritično vrijeme nije dolazila u Tovarnik, a pored toga, sredinom 1993. se vratila u Hrvatsku gdje i danas živi i radi.

Stranke i sudionici postupaka suglasili su se da Predsjednik Vijeća, uz prisutnost stranaka, saslušava svjedoka Božu Bazina u njegovoj kući dana 15. studenog 2011. godine u 10,00 sati

Dokazni prijedlozi :

Zamjenik ŽDO iz Vukovara i branitelji nisu imali dokaznih prijedloga.

Vijeće je rješenjem zakazalo novo ročište za glavnu raspravu za dan 03. siječanj 2011. godine, u 10.00 sati.

03. siječnja 2012. godine – nastavak dokaznog postupka

Postupak je pratio: Miren Špek, promatrač Centra za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek

Na glavnu raspravu je pristupio svjedok **Vjekoslav Mijoković.**²⁹

Svjedok VJEKOSLAV MIJOKOVIĆ

Svjedok je ostao pri iskazu danim u istrazi 11. ožujka 1996.

²⁹ Svjedok je pristupio glavnoj raspravi prvi puta nakon započinjanja dokaznog postupka, neodazivajući se pozivima 10. lipnja 2010., 14. rujna 2010. (razlog bolesti), 12. srpnja 2011. te 12. rujna 2011.

Svjedok je napomenuo da se nije odazivao pozivima zbog bolesti i želje da izbriše nemile događaje.

Ostao je kod iskaza u kojem je rekao da su po njega i njegovu obitelj došli po noći te da je bio protjeran.

Iskazao je da nije vidio tko je to činio od lokalnog stanovništva, jer su to radili „došljaci“ iz zapadne Slavonije.

Radi otklanjanje razlike iz iskaza u istrazi i danas na glavnoj raspravi, a na upit predsjednika vijeća, svjedok je iskazao da mu je ždrijebe i kobilu otjerao Ergić Strahinja, a za traktor i priključke dozvolu je dobio i odvezao ih neki Kovačević Zoran.³⁰

Na upit ŽDO Vukovar je li Jovo Janjić imao nešto protiv njega, svjedok je iskazao da su prije rata radili u istoj firmi – VUPIK-u.

U nastavku predsjednik vijeća ukazao je da je svjedok **Božo Bazina** saslušan u svojoj kući u nazočnosti sedam branitelja 15. studenog 2011. godine. Uz suglasnost stranaka Vijeće je donijelo Rješenje da se njegov iskaz pročita.

Iskaz svjedoka Bože Bazine

U Tovarnik je došao 1957. godine. Poznavao je Vojislava i Ljeposavu Stanimirović.

Nakon okupacije ostao je u Tovarniku. Zajedno sa drugim mještanima Tovanika odvezen je u Šid, gdje je bio šest dana, ali ga nisu tukli.

Po povratku u Tovarnik odveden je u kuću dr. Cvejića gdje je bio osam dana.

Od Vojislava i Ljeposave Stanimirović dobio je potvrdu da je bolestan, kako ne bi morao ići na prisilni rad.

Svjedok je rekao da su ga u Tovarniku tukle četiri ili pet njemu nepoznatih osoba. Kasnije je morao ići sahranjivati mrtva tijela među kojima je prepoznao jedino Antuna Markanovića.

Tovarnik je napustio dana 25. prosinca 1991. godine, uz pomoć Vojislava Stanimirovića.

Od ostalih okrivljenika, svjedok je u kući dr. Cvejića prepoznao komandira Željka Krnjajića te Miloša Stanimirovića, no nije vidio da su nekog tukli ili ubili.

Okr. Dragan Sedlić pomogao je svjedoku jednom prilikom kod incidenta koji je imao sa okr. Stevanom Srdićem, tj. kad ga je Srdić htio ubiti.

Nakon što stranke nisu imale novih dokaznih prijedloga, ŽDO Vukovar zatražilo je rok radi preciziranja optužnice, te je glavna rasprava odgođena za **24. veljače 2012. godine u 9,00 sati**.

24. veljače 2012. godine – nastavak dokaznog postupka

30

Na str. 18. optužnice ŽDO Vukovar br. DO-K-34/00 od 1. veljače 2001. svjedok je iskazao da je u Tovarniku ostavio sedam jutara zemlje, kuću, gospodarske zgrade, traktor, sve priključke za obradu, konja i kobilu, četiri krmače i 12 nazimica, deset ovaca i dvije koze. Konje mu je otjerao Ergić Strahinja, a traktor i priključke Ergić Mile i okr. Janjić Jovo, dok su svinje, ovce i koze odvezli Sarapin i njegovi rođaci Filipovići.

Raspravu su pratili: Veselinka Kastratović i Miren Špek, monitori Centra za mir, nenasilje i ljudska prava iz Osijeka, sudske vježbenice, volonter Udruge za pružanje podrške svjedocima/žrtvama u sudskim postupcima

Na glavnu raspravu su pristupila četiri svjedoka, a dvojica svjedoka nisu.³¹

Svjedok STJEPAN LUKIĆ (iako bolestan i u 84. godini života, pristupio je glavnoj raspravi)

Upozoren je sukladno članku 324. i 236. ZKP-a.

Do sada je svjedok više puta davao iskaz (dva puta pred Županijskim sudom u Vukovaru), a na današnjoj glavnoj raspravi nadopunio je iskaz. Rekao je da ga je zajedno sa Tomislavom Ivkovićem uhitio Ljubomir Jorgić, milicajac, koji ih je tukao, a od udaraca je zadobio ozljede i ožiljke koje i danas ima na glavi.

Milicajci Mićo Maljković i Milenko Stojanović su ga vodili na prinudni rad (u obrezivanje voćaka i slično). Poslije toga je odveden u logor.

Na upit predsjednika vijeća, svjedok je iskazao kako su mu poznata imena Radivoj Sedlić i Aca Sedlić, a da za Dragana Sedlića nije čuo.

Svjedok MIHAEL DOVIČIN

Svjedok je do sada dva puta davao iskaz, u istrazi 28. ožujka 1993. te na glavnoj raspravi 13. travnja 2010. Upozoren je sukladno članku 324. i 236. ZKP-a.

Svjedok je svoj iskaz nadopunio rekavši kako je dva mjeseca bio zatvoren u Cvejićevoj kući te da je komandir milicije kasnije bio Ljubo, a u samom početku neka osoba iz Lovasa. Iako ne zna ime toj osobi, o njoj mu je govorio Sava Ivanović, jer je ta osoba bila šogor od Ivanovića.

Nikada nije saznao tko ga je tukao, ali zna ljude koji su to gledali poput predstave. To su bili Trifunov sin, Dušan Stupar, okr. Radoslav Stanimirović, Dragan Sedlić.

Na upit predsjednika vijeća, svjedok je iskazao kako jačina šamara koji mu je zadao komandir milicije Željko Krnjajić nije bilo ništa u usporedbi s batinama koje je dobio u zatvoru.

Na upit predsjednika vijeća o Branku Latasu, svjedok je iskazao kako se on sam prijavio u Cvejićevo kuću, te da ga je kasnije vidio kako ga u automobil guraju sin od Ljube i još jedan mladić.

Svjedok ĐURO MATIJAŠEVIĆ

Ovaj svjedok do sada nije svjedočio u ovom postupku.

Svjedok je propisno upozoren sukladno članku 324. i 236. ZKP-a.

Živio je u Tovarniku do veljače 1992. godine, a kako je i prije rata bio zaposlen u Vupiku, tako su i poslije tražili da se vrati u isti.

---

³¹ Od dvoje svjedoka koji nisu pristupili, svjedoku Đuri Deviću poziv na glavnu raspravu nije uredno dostavljen, Isti je operiran, a i opravdao je svoj izostanak. Svjedoku Martinu Đurčinoviću dostava poziva nije iskazana jer nitko ne živi na prijavljenoj adresi u Tovarniku.

Nisu ga odvodili u Cvejićevu kuću. Poznato mu je da je tamo bio zatvor, a da je policija/milicija bila u školi.

Oca su mu odveli u logore Stajićevo i Begejce, a njega nitko nije tukao ili na drugi način maltretirao.

Iskazao je da je bio dobar s Kikom Miljkovićem, sada osuđenim, koji mu je pomogao da zajedno s obitelji ode iz Tovarnika, na neokupirani dio RH. Prema tome, isti mu je pomogao, nije ga protjerao kao što je to bilo vezano uz ostale iz Tovarnika.

Svjedok ZDRAVKO OPAČIĆ

Do sada nije svjedočio u ovom postupku.

Svjedok je propisno upozoren sukladno članku 324. i 236. ZKP-a.

Svjedok je bio šef Matičnog ureda Tovarnik do 98./99. godine, a onda je prešao u Matični ured u Vukovaru u kojem je radio do 2001. godine.

Dana 21. rujna 1991. u 15,15h krenuo je za Šid kod Dušana Ivkovića. Ondje je ostao desetak-petnaest dana - dok se situacija u Tovarniku „ne smiri“.

Nakon navedenog vremena po njega je došao Boško Miljković zv. „Čađo“, naoružan, te mu rekao kako bi se trebao vratiti u Tovarnik, jer su knjige u uredu razbacane i kako je nastao nered.

Dva dana nakon dolaska u Tovarnik, po naredbi Aleksandra Trifunovića, odnio je knjige za Šid, kako im se, uslijed ratnih događanja, ne bi što dogodilo. Tamo je tada desetak dana radio na upisivanju mrtvih, zajedno s šidskim matičarom. Poslije je ured prepustio Đuri Matijaševiću.

Prilikom ispunjavanja listova za mrtve i poginule, upisivao je činjenicu smrti na temelju potvrde o smrti, i na većini je bilo upisano ime i prezime, datum smrti, i nešto u smislu E-91., što bi značilo uzrok smrti. Iste liste nije ispunjavao za NN osobe.

Svjedok je iskazao kako poznaje svih 14 optuženih iz optužnice, potvrdio je kako je u Cvejićevoj kući bio zatvor, te je iskazao kako su zatvor čuvali umirovljeni milicajci.

Nije vidio paljenja, krađu ili ubijanja i tuču mještana Tovarnika.

Na upit ŽDO Vukovar, svjedok je iskazao da je surađivao s dr. Ljeuposavom Stanimirović po pitanju ispunjavanja smrtnih listova, ali da ništa više od toga ne zna.

Uz **povlačenje prijedloga ŽDO Vukovar** za izvođenje dokaza ispitivanjem svjedoka Đure Devića i Martina Đurčinovića, stranke su izjavile da nemaju drugih niti novih dokaznih prijedloga.

Na prijedlog ŽDO Vukovar, a iz razloga preciziranja optužnice, Vijeće je donijelo rješenje za odgodu glavne rasprave na **dan 20. travnja 2012. godine**.

Raspravu su pratili: Veselinka Kastratović i Miren Špek, monitori Centra za mir, nenasilje i ljudska prava iz Osijeka, sudske vježbenice

Sukladno članku 341. ZKP-a, Zamjenik ŽDO Vukovar pročitao je **izmijenjenu optužnicu** DO-K-34/00 od 10. travnja 2012. godine u odnosu na 14 optuženika: Miloša Stanimirovića, Stevana Srdića, Dušana Stupara, Boška Miljkovića, Dragana Sedlića, Branislava Jerkovića, Jovu Janjića, Milenka Stojanovića, Dušana Dobrića, Đuru Dobrića, Jovana Miljkovića, Nikolu Tintora, Željka Krnjajića i Radoslava Stanimirovića.

Prema provedenim dokazima i utvrđenim činjenicama, a sukladno članku 341. st. 1. ZKP-a, Županijsko državno odvjetništvo je u odnosu na optuženike **Dušana Dobrića, Đuru Dobrića i Jovana Miljkovića**, promijenilo činjenični i zakonski opis te pravnu kvalifikaciju za iste koja sada glasi: „da su isti tijekom rujna i listopada 1991. u Tovarniku, tijekom oružane pobune lokalnog srpskog stanovništva protiv ustavnog uređenja i cjelovitosti RH, u nakani obaranja legalno uspostavljene vlasti i daljnjeg funkcioniranja legalnih tijela vlasti Republike Hrvatske, prihvativši vojnu odoru i oružje, pridružili se oružanoj pobuni tako da su stupili u postrojbe tzv. JNA i kao pripadnici različitih neprijateljskih postrojbi sudjelovali u napadu na Tovarnik, a nakon što je okupirano selo i ustrojena Stanica milicije Tovarnik sa sjedištem u kući Đorđa Cvejića u čijem sastavu su po naređenjima i zapovijedima izvršavali vojne zadatke,

dakle **sudjelovali u oružanoj pobuni** koja je upravljena na ugrožavanje Ustavom utvrđenog državnog i društvenog ustrojstva i sigurnosti Republike Hrvatske, pa da bi time počinili kazneno djelo protiv RH – oružanu pobunu, opisano i kažnjivo po članku 235. st. 1 Krivičnog zakona RH.³²

Za ostale okrivljenike Županijsko državno odvjetništvo u Vukovaru također je promijenilo činjenični i zakonski opis te pravnu kvalifikaciju izmijenjene optužnice sukladno članku 341. st.1. ZKP-a pa sada ista glasi:

„nakon okupacije Tovarnika dana 20. rujna 1991. od strane tzv. JNA i pridruženih paravojskih postrojbi, pridruživši se okupacionim snagama protivno članku 2.,3.,13.,27.,31. i 49. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. i čl.51.t.2. dopunskog Protokola uz Ženevske konvencije od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba (Protokol I) i čl.4. Protokol II³³, kao pripadnici neprijateljskih postrojbi djelujući u stanici milicije Tovarnik koja je bila smještena u kući Đorđa Cvejića i to okr. Željko Krnjajić kao prvi zapovjednik zajedno s drugim pripadnicima pridruženih paravojskih postrojbi rijekom rujna, listopada, studenoga i prosinca 1991., prema dogovoru i zajedničko prisilno i uporabom vatrenog oružja po svom nahodjenju u Stanici milicije Tovarnik protupravno privodili, zatvarali i ispitivali mještane Tovarnika, hrvatske i nesrpske nacionalnosti i pri tome ih zlostavljali na različite načine,

³² Članak 235. st. 1. KZ-a (NN 91/92): (1) Tko sudjeluje u oružanoj pobuni koja je upravljena na ugrožavanje ustavom utvrđenog državnoga i društvenoga ustrojstva ili sigurnosti Republike Hrvatske, kaznit će se zatvorom najmanje tri godine.

Sukladno članku 1. Zakona o općem oprost (NN 80/96) „Ovim se Zakonom daje opći oprost od kaznenog progona i postupka počiniteljima kaznenih djela počinjenih u agresiji, oružanoj pobuni ili oružanim sukobima te u svezi s agresijom, oružanom pobunom ili oružanim sukobima u Republici Hrvatskoj. Oprost se odnosi i na izvršene pravomoćne presude izrečene počiniteljima kaznenih djela iz stavka 1. ovoga članka. Oprost od kaznenog progona i postupka odnosi se na djela počinjena u razdoblju od 17. kolovoza 1990. do 23. kolovoza 1996.“

³³

Preciziranje optužnice na način da u uvodnom dijelu u petom redu iza zgrade u kojoj su riječi Protokol I, dodaje se riječi: i članak 4. Protokola II. – učinjeno je intervencijom braniteljice Stevana Srdića na glavnoj raspravi 20. travnja 2012. godine.

vodili na prinudni rad, prijetili im smrću a što su činili i drugi nepoznati pripadnici pridruženih paravojnih formacija pa su u zatvoru Stanice milicije fizičkim zlostavljanjem i odvođenjem na razne lokacije ubijeni: Ivan Jurić, Ruža Jurić, Ante Markanović, Marko Marinković, Marko Bošnjak, Ivo Malešević, Đuro Grbić, Karlo Grbešić, Branko Latas, Tomo Glibo, Filomena Glibo, Marko Šijaković, Mato Čurić, Krešo Puljić, Ilija Đambo, Pavo Donković, Rudolf Rapp, Krešimir Puljić, Tomislav Ivković i Marin Popović, dok su pored navedenih u Stanici milicije protupravno zatvarani i fizički zlostavljani: Stjepan Lukić, Ivan Palijan, Mihajlo Dovičin, Slavko Jukić, Andrija Jurić, Ivo Markanović, Pero Nikolić, Branko Šimunović ili Šimunić, Dragan Nakić, Đuro Dević, Marin Mitrović, Stjepan Marinković, Ilija Šimunić, Tomislav Kovačević, Pero Nikolić, Božo Bazina, Mate Ćuk, Đuro Dominiković, Dragan Hajduk, Mirko Glavašević, Mirko Martuković, Ratko Dovičin, Pavo Marinković i Vinko Beljo,

dakle, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme okupacije civilno stanovništvo ubijali, mučili i prema njemu se odnosili nečovječno, provodili raseljavanje, silovali, primjenjivali mjere zastrašivanja i terora, protuzakonito zatvarali, prinuđivali na rad, i pljačkali imovinu stanovništva, pa da su time **počinili kazneno djelo** protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom, **ratni zločin protiv civilnog stanovništva**, opisan i kažnjiv po članku 120. stavku 1. OKZ RH-a.

Na upit predsjednika vijeća, braniteljica okr. Stevana Srdića primijetila je da izmijenjena optužnica koju su kao branitelji zaprimili 16. travnja 2012. godine, a koja optuženicama kojima se sudi u odsutnosti, stavlja na teret međunarodni oružani sukob i protokol I.

Braniteljica je sukladno tome podnijela prigovor protiv nenadležnosti Županijskog suda u Vukovaru. Međunarodni sukob i povreda Protokola I pretpostavljeno IV Ženevske konvencije od 12. kolovoza 1949. ista govori o postupanju osoba u oružnoj pobuni tj.osoba koje su poduzimale radnje koje predstavljaju ratne zločine, a radnje poduzete prije 8. listopada 1991. kao što je to u konkretnom slučaju. Prema riječima braniteljice tada nije moguće primijeniti protokol I, već protokol II IV konvencije, jer se te radnje imaju tretirati kao radnje poduzete u ne-međunarodnom sukobu koje su poduzeli pojedinci koji su pobunjenici protiv legalnog poretka RH.

Braniteljica okr. Stevana Srdića predložila je da se kazneni postupak u predmetu K-6/01, spoji s postupkom protiv Aleksandra Trifunovića, a koji se vodio pred Županijskim sudom u Vukovaru broj K-22/06.

ŽDO Vukovar predložilo je da se pročitaju pismena kako je to predloženo u optužnici i pismeno koje je svjedok priložio na glavnoj raspravi.

Vijeće je donijelo Rješenje kojim su pročitani zapisnici sekcije – 54 zapisnika te potvrdu Stanice milicije Tovarnik od 8. studenoga 1991.

Sukladno čl. 29. st. 8. ZKP-a, Vijeće je donijelo rješenje kojim se **odbija prijedlog obrane** za spajanje postupaka pod brojem K-6/01 i K-22/06.

Uz suglasnost stranaka, ŽDO je preciziralo izmijenjenu optužnicu na način da se u uvodnom dijelu u petom redu iza zgrade u kojoj su riječi Protokol I, dodju riječi: i članak 4.Protokola II.

Nakon što stranke nisu imale novih dokaznih prijedloga, sudsko vijeće je sukladno članku 343. ZKP-a dovršilo dokazni postupak i prešlo se na **završne riječi stranaka**.

Završne riječi stranaka:

Zamjenik Županijskog državnog odvjetnika, Miroslav Šarić, u svom govoru je ukazao da je provedenim postupkom utvrđeno da je 11 okrivljenika počinilo kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva i to na način kako im je stavljeno na teret preciziranom optužnicom, dok su trojica optuženika sudjelovala u oružanoj pobuni. Identitet optužnice je nesporan, on proizlazi iz iskaza svjedoka. U pogledu optužnice, za svakog okrivljenika je konkretno opisano i objašnjeno što im se stavlja na teret od rujna do prosinca 1991. godine.

Opisano je koje ubijene osobe su imale svojstvo civila. Što su okrivljenici zajedno ili pojedinačno poduzimali prema oštećenima prvenstveno se utvrđuje iz iskaza oštećenika, poput Dragana Hajduka, Ratka Dovičina. Okrivljenici su poznavali oštećene, pa su znali da su isti civili. Niti jedan svjedok nije iskazao da je prvookrivljeni Miloš Stanimirović učinio neko dobro, da se zalagao za šumještane itd.

Zaključno ŽDO je predložio da se 11 okrivljenika oglasi krivim, kazni po zakonu.

Branitelj okrivljenog Miloša Stanimirovića predao je svoj govor u pisanom obliku.

Braniteljica okrivljenog Stevana Srdića, Jasminka Mandić, u svom govoru ukazala je da se u Tovarniku dogodio strašan zločin, da su ljudi ubijani i mučeni na najokrutniji i najbestijalniji način, međutim, bez obzira što je saslušano preko 90 svjedoka nisu dokazane radnje koje su stavljene na teret njezinom branjeniku. Iskazala je kako je jedan od svjedoka istaknuo da je njezin branjenik u inkriminirano vrijeme i na inkriminiranom mjestu bio pristuan, ali da je samo gledao. Navela je kako je možda njezin branjenik mogao pomoći, činjenica je da nije, ali smatra da ono što je on učinio, a na što su ukazivali svjedoci, spada u kazneno djelo oružane pobune.

Branitelj okr. Dušana Stupara, Josip Ćorluka, predao je svoj govor u pisanom obliku.

Branitelj okr. Boška Miljkovića, Berislav Knez, u svom govoru ukazao je kako u odnosu na njegovog branjenika izmjenjenom optužnicom od 10. travnja 2012. godine nije opisano obilježje kaznenog djela koje mu se stavlja na teret. U optužnici nema ni objektivnog ni subjektivnog opisa kako je počinjeno djelo. Dokazima nije utvrđeno da je njegov branjenik počinio kazneno djelo.

Branitelj okr. Dragana Sedlića, Dubravko Marjanović, u svom govoru ukazao je kako obrana smatra dokaze, koji su izvedeni tijekom istražnog postupka, posebice iskaze svjedoka, nevjerodostojnima, s obzirom da su se na način izvođenja dokaza požalili brojni svjedoci, poput Vlatka Glavaševića, Hapčaka itd.

Obrana smatra da nije dokazano ono što se njegovom branjeniku stavlja pod točkom 1., da se u činjeničnom opisu uopće ne spominje ime Dragan Sedlić pod točkom 2, a da je pod točkom 6. 3 obrazloženje nejasno, vremenski se i prostorno preklapaju radnje okr. Sedlića s radnjama okr. Stanimirovića.

Obrana smatra da tužiteljstvo nije uspjelo dokazati niti subjektivnu pretpostavku supočiniteljstva (da je zajednička odluka upravno njihova, a ne nekog trećeg, nadređenog), niti objektivnu pretpostavku (zajedničko sudjelovanje, činjenica da je Sedlić bio pripadnik milicije, sama po sebi ne predstavlja krimen).

Također, sukladno iskazu svjedoka Vlatka Glavaševića, okr. Sedlić je postupao po narednju pretpostavljenih, što predstavlja razlog za isključenje protupravnosti.

Branitelj okr. Branislava Jerkovića, Stjepan Šporčić, u svom govoru se u potpunosti pridružio svom prethodniku, te je dodao kako svjedok Kata Zelić nije znala ime Jerkovića, kojeg je spomenula kao Jerković, a niti jedan drugi svjedok nije ukazao na njegovog branjenika.

Branitelj okr. Jove Janića, Dražen Marković, u svom govoru je ukazao kako se u optužnici ne vidi uzročna veza između postrojavanja Mileta Ivančića i drugih i povezanosti s nepoznatim pripadnikom paravonih formacija koji je pucao u istog.

Branitelj je ukazao na čl. 51. st. 2. Ženevske konvencije koja dozvoljava prinudni rad u slučajevima ako je to potrebno radi zaštite ljudi i slično, a u konkretnom slučaju oštećenici su skupljali mrtve ljude.

Branitelj okr. Milenka Stojanovića, Igor Plavšić, ostao je kod govora svojih prethodnika u pogledu objašnjenja prinudnog rada u odnosu na njegovog branjenika.

Branitelj okrivljenog Nikole Tintora, Ranko Janjić, pridružio se završnim riječima svojih prethodnika te ukazao kako tužiteljstvo nije dokazalo ono što je izmijenjenom optužnicom njegovom branjeniku stavljeno na teret.

Braniteljica okrivljenog Željka Krnjajića, Hrvojka Čolaković, predala je svoj govor u pisanom obliku.

Braniteljica okr. Radoslava Stanimirovića, Nada Gagro, pridružila se završnim riječima svojih prethodnika te ukazala da iz iskaza oko 100 svjedoka, 3 svjedoka terete njezinog branjenika, a spominju ga kao mlađeg brata Stanimirovića, te mu se kao radnja izvršenja kaznenog djela stavlja šamar. A to nije obilježje ovog kaznenog djela.

Branitelj okrivljenog Dušana Dobrića, Branimir Flinger, ukazao je kako se izmijenjenom optužnicom njegovom branjeniku stavlja na teret oružana pobuna. Predložio je da se u odnosu na njega obustavi kazeni postupak.

Branitelj okrivljenog Đure Dobrića, Šimo Filipović, ukazao je kako je Zakonom o oprostuhvaćeno kazeno djelo oružane pobune koje se njegovom branjeniku izmijenjenom optužnicom stavlja na teret, pa je predložio obustavu postupka.

Branitelj okr. Jovana Miljkovića, Darko Bekavac, pridruživši se završnim riječima svojih prethodnika, predložio je da sudsko vijeće donese odluku kojom se u odnosu na njegovog branjenika postupak obustavlja.

Sukladno članku 348. ZKP-a **Predsjednik Vijeća** je objavio da je glavna rasprava završena. Vijeće se povuklo na vijećanje i glasanje.

Objava presude zakazana je za dan **23. travnja 2012.** godine u 12,30h.

23. travnja 2012. godine – objava presude

Objavu prvostupanjske presude su pratili: Veselinka Kastratović i Miren Špek, promatrači Centra za mir, nenasilje i ljudska prava iz Osijeka

Poštivajući odredbu članka 356. ZKP-a, Županijski sud u Vukovaru objavio je prvostupanjsku nepravomoćnu presudu.

Sukladno članku 353. st. 4. i 6. ZKP-a, a prema izmijenjenoj optužnici K-DO-34/00 od 10. travnja 2012. godine, **Predsjednik Vijeća za ratne zločine Županijskog suda u Vukovaru** objavio je

presudu kojom se optužba odbija u odnosu na XVI-okrivljenog Dušana Dobrića, XVII-okrivljenog Đuru Dobrića te XIX-okrivljenog Jovana Miljkovića.

Sukladno članku 354. st. 3. ZKP-a, a prema izmjenjenoj optužnici K-DO-34/00 od 10. travnja 2012. godine, Predsjednik Vijeća za ratne zločine Županijskog suda u Vukovaru objavio je presudu kojom se IX-okrivljeni Branislav Jerković, XI-okrivljeni Jovo Janjić, XIV-okrivljeni Milenko Stojanović te XXI-okrivljeni Nikola Tontor **oslobađaju optužbe**.

Temeljem odredbe članka 355. ZKP-a, I-okrivljeni Miloš Stanimirović, II-okrivljeni Stevan Srdić, IV-okrivljeni Dušan Stupar, VI-okrivljeni Boško Miljković, VII-okrivljeni Dragan Sedlić, XXII-okrivljeni Željko Krnjajić te XXIII-okrivljeni Radoslav Stanimirović **proglašeni su krivima** što su **počinili kazneno djelo** protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom, **ratni zločin protiv civilnog stanovništva**, opisan i kažnjiv po članku 120. stavku 1. OKZ RH-a.

Obrazlažući prvostupanjsku nepravomoćnu presudu, predsjednik vijaće ukazao je na nedostatke u izmijenjenoj optužnici kada je riječ o odnosu uloga pojedinih okrivljenika u ubijanju civila. Sudsko vijeće je u potpunosti poklonilo vjeru svjedocima Draganu Hajduku i Ratku Dovičinu koji su vjerodostojno opisali događaje u inkriminirano vrijeme.

Obrazlažući razloge za donošenje presude kojom su okrivljenici oslobođeni, u odnosu na IX-okrivljenog **Branislava Jerkovića**, predsjednik vijeća je objasnio da nema uzročno-posljedične veze između odvođenja određenih osoba i samog ubojstva.

Formulacija u optužnici od 10. travnja 2012. godine : „da je okr. B.J. dana 22. rujna 1991. nakon okupacije Tovarnika izveo iz kuće i odveo Ivana Zelića i Stjepana Matića, a koji su kasnije ubijeni“.

Za XI-okrivljenog **Jovu Janjića** sudsko vijeće je obrazložilo da iako je činjenično dokazano da je vodio određene osobe na prinudni rad, da je taj rad bio upravljen na otklanjanje štete u mjestu Tovarnik te da su ti određeni radovi i dopušteni sukladno Ženevskoj konvenciji. („da je nakon 22. rujna vodio Mileta Ivančića i Stipu Kovačevića, Petra Bilića i Josipa Šišića na prinudni rad, na skupljanje mrtvih ljudi“)

Za XIV-okrivljenog **Milenka Stojanovića** vijeće je imalo jednako obrazloženje („vodio na prisilni rad Stjepana Lukića i druge zarobljene na rad u voćnjacima, vinogradima i na skupljanje stoke po Tovarniku).

Za XXI-okrivljenog **Nikolu Tintora** sudsko vijeće nije našlo dovoljno dokaza da je počinio kazneno djelo koje mu se stavlja na teret, iako svjesno da se okr. pridružio paravojnim formacijama.

I-okrivljenom **Milošu Stanimiroviću** izrečena je kazna zatvora u trajanju od 10 godina. Kod njega je sudsko vijeće našlo dokazanim najveću količinu kriminalne volje i radnje.

II-okrivljenom **Stevanu Srdiću** izrečena je kazna zatvora u trajanju od 8 godina. Za sudsko vijeće isti se isticao po količini kriminalnog ponašanja.

IV-okrivljenom **Dušanu Stuparu** izrečena je kazna zatvora u trajanju od 6 godina. Sudsko vijeće našlo je dokazanim da je isti sustavno koristio silu i da je tukao zarobljene i ostale stanovnike Tovarnika, te sudjelovao u protjerivanju.

VI-okrivljenom **Bošku Miljkoviću** izrečena je kazna zatvora u trajanju od 8 godina. Sudsko vijeće našlo je dokazanim da je isti silovao tada malodobnu XY.

VII-okrivljenom **Dragan Sedliću** izrečena je kazna zatvora u trajanju od 6 godina.

XXII-okrivljenom **Željku Krnjajiću** izrečena je kazna zatvora u trajanju od 6 godina. Sudsko vijeće nije našlo dokazanim da je isti stvarno i bio prvi zapovjednik kako je to navedeno u optužnici, ali je našlo dokazanim da je isti počinio k.d. tako što je mučio, protupravno zatvarao i fizički zlostavljao.

XXII-okrivljenom **Radoslavu Stanimiroviću** izrečena je kazna zatvora u trajanju od 5 godina. Sudsko vijeće našlo je dokazanim da je isti koristio silu prilikom ispitivanja, ali da ona nije toliko jaka kao kod drugih okrivljenika.

Svi su oslobođeni plaćanja troškova sukladno članku 122. ZKP-a.

Napomena: Svim okrivljenicima suđeno je u odsutnosti, sukladno članku 305. st.4. ZKP-a.